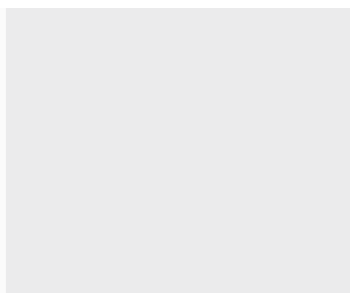

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**AKADEMINĖS ETIKOS
IR PROCEDŪRŲ**
KONTROLIERIAUS TARNYBA

2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2026-02-26 Nr. TS-61
Vilnius

TURINYS

IŽANGA	3
SANTRUMPOS IR JŲ PAAIŠKINIMAI	4
I. STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	5
II. TARNYBOS ILGALAIKĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS	5
2.1. PROGRAMOS RODIKLIŲ ĮGYVENDINIMAS	6
2.2. MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ SKATINIMAS LAIKYTI AKADEMINĖS ETIKOS VERTYBIŲ, PRINCIPŲ IR MOKSLINIŲ PRAKTIKŲ	10
2.3. TARNYBA KAIP EKSPERTINĖ INSTITUCIJA AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE	20
2.3.1. Pasiūlymai dėl teisėkūros akademinės etikos ir procedūrų srityje	20
2.3.2. Tarnybos reprezentavimas	20
2.3.3. Sąlygų Tarnybos darbuotojų kompetencijai tobulinti sudarymas	23
III. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS	24
3.1. SKUNDAI DĖL GALIMŲ ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ	24
3.2. SKUNDAI DĖL GALIMŲ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ	24
IV. BENDRADARBIAVIMAS	26
4.1. NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS	26
4.2. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS	26
V. TARNYBOS VALDYMAS	30
5.1. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI	30
5.2. FINANSINIAI IŠTEKLIAI	31
5.3. INFORMACINIAI IŠTEKLIAI	31
5.4. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS	32
5.5. PROJEKTINĖ VEIKLA	33
VI. TARNYBOS VEIKLOS 2026 M. PRIORITETAI	35

ĮŽANGA

Dr. Reda Cimperman

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Kviečiu susipažinti su Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos (toliau – Tarnyba) 2025 m. veiklos ataskaita. Praėjusiais metais Tarnyba kryptingai ir nuosekliai įgyvendino jai pavestas funkcijas, viršydama strateginiame veiklos plane numatytus rodiklius. Ataskaitiniai metai pasižymėjo išaugusių veiklų mastu, aiškiais rezultatais ir nuosekliai stiprėjančiu bendradarbiavimu su akademinė bendruomene.

Tarnyba siekia būti daugiau nei akademinės etikos pažeidimus nagrinėjančia institucija. Jos veikla orientuota į partnerystę su mokslo ir studijų institucijomis ir studentais, sprendimų paiešką ir akademinės etikos kompetencijų stiprinimą, neetiško elgesio prevenciją. Šį požiūrį atspindi tiek augantis konsultacijų skaičius, tiek šviečiamosios veiklos apimtis.

Ataskaitiniais metais Tarnybos veikla buvo grindžiama įrodymais ir analize, per metus parengtos 3 analitinės apžvalgos, apimančios akademinės etikos priemonių taikymo stebėseną mokslo ir studijų institucijose (toliau – MSI), įvairių mokslo leidėjų ir Publikavimo etikos komiteto (angl. *Committee on Publication Ethics*; toliau – COPE) požiūrių į dirbtinio intelekto (toliau – DI) įrankių naudojimą mokslo publikacijose palyginimą bei 725 respondentų apklausą apie akademinę etiką, pasitikėjimą mokslu ir akademinę laisvę. Be to, pradėtos rengti analitinės apžvalgos, susijusios su nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūla Lietuvoje, apimančios tiek ekspertinius interviu, tiek skaitmeninės erdvės stebėseną.

Per 2025 m. Tarnybos specialistai suteikė 135 konsultacijas, nagrinėjo 14 skundų. Vidutinė skundų nagrinėjimo trukmė – 78 kalendorinės dienos. Konsultacijos apėmė plagiatą, citavimo praktikos, procedūrinius ir DI taikymo akademinėje veikloje klausimus.

Svarbi veiklos kryptis – švietimas ir neetiško elgesio prevencija. Per metus organizuoti 48 renginiai, kuriuose dalyvavo daugiau nei 3,8 tūkst. dalyvių. Pasirašius bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos studentų sąjunga ir Vilniaus universiteto Studentų atstovybe, pirmą kartą Lietuvoje įgyvendinta pirmo kurso studentams skirta nacionalinio masto šviečiamoji iniciatyva – surengta 12 seminarų, kurių vidutinis įvertinimas siekė 9,1 balo iš 10.

Ataskaitiniais metais Tarnyba toliau plėtojo nacionalinį ir tarptautinį bendradarbiavimą. Nacionaliniu lygmeniu dirbta su mokslo ir studijų akademinės etikos komisijomis ir atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetams, sukurtas „Microsoft Teams“ komunikacijos kanalas greitesniam bendravimui. Tarptautiniu mastu Tarnyba dalyvavo Europos mokslinio sąžiningumo tarnybų tinklo (angl. *European Network of Research Integrity Offices*; toliau – ENRIO), Europos Tarybos Švietimo etikos, skaidrumo ir sąžiningumo platformos (angl. *Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education*; toliau – ETINED), Pasaulinio akademinio sąžiningumo tinklo (angl. *Global Academic Integrity Network*; toliau – GAIN) ir COPE veiklose, skaitė 10 iš 17 kviestinių pranešimų tarptautiniuose renginiuose. 2025 m. parengtos ir patvirtintos Mokslo komunikacijos gairės, atitinkančios akademinę etiką, pradėta plėtoti mokslo komunikacijos platforma, pateikta 11 (nacionalinių ir tarptautinių) projektų paraiškų.

Tarnyba siekia būti ne tik akademinės etikos ir priežiūros institucija, bet ir patikima mokslo ir studijų bendruomenės partnere, prisidedančia prie neetiško elgesio prevencijos, kompetencijų stiprinimo ir nuoseklaus akademinės etikos principų įgyvendinimo.

Dėkoju mokslo ir studijų institucijoms, akademinėi bendruomenei, studentams, nacionaliniams ir tarptautiniams partneriams už konstruktyvų bendradarbiavimą ir pasitikėjimą.

Kontrolierė dr. Reda Cimperman

2026 m. vasario 26 d.

SANTRUMPOS IR JŲ PAAIŠKINIMAI

Ataskaitiniai metai

COPE

2025 metai

Publikavimo etikos komitetas (angl. *Committee on Publication Ethics*)

COST

Europos bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje (angl. *European Cooperation in Science and Technology*)

DI

dirbtinis intelektas

EMBL

Europos gyvybės mokslų laboratorija (angl. *European Molecular Biology Laboratory*)

ENRIO

Europos mokslinio sąžiningumo tarnybų tinklas (angl. *European Network of Research Integrity Offices*)

ES

Europos Sąjunga

ETINED

Europos Tarybos Švietimo etikos, skaidrumo ir sąžiningumo platforma (angl. *Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education*)

GAIN

Pasaulinis akademinio sąžiningumo tinklas (angl. *Global Academic Integrity Network*)

IT

informacinės technologijos

Kontrolierius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

LJMS

Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga

LMA

Lietuvos mokslų akademija

LMT

Lietuvos mokslo taryba

LSS

Lietuvos studentų sąjunga

MRU

Mykolo Romerio universitetas

„MS Teams“

„Microsoft Teams“

MSI

mokslo ir studijų institucija

MSĮ

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas

MTPE

mokslinių tyrimų ir publikavimo etika

NPP

Nacionalinis pažangos planas

OPUS

Atvirasis ir universalus mokslas (angl. *Open and Universal Science*)

Skundas

skundai ir tyrimai kontrolieriaus iniciatyva

SVP

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos 2025–2027 metų strateginis veiklos planas

ŠMSM

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija

Tarnyba

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba

Tarnybos darbuotojai

valstybės pareigūnas, karjeros valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis

UNESCO

Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (angl. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*)

VDU

Vytauto Didžiojo universitetas

Vyriausybės programa

Dvidešimtoji Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa

Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas

Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas

VU

Vilniaus universitetas

VU SA

Vilniaus universiteto Studentų atstovybė

I. STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Toliau pateikiami duomenys, susiję su Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos 2025–2027 metų strateginio veiklos plano (toliau – SVP) tikslais ir uždaviniais ir per 2025 m. nuosekliai dirbant pasiektais rodikliais. Tarnyba neprisideda prie 2021–2030 m. nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) strateginių tikslų ir pažangos uždavinių įgyvendinimo, todėl NPP nustatyti strateginiai tikslai, jų poveikio rodikliai ir siektinos reikšmės Tarnybai netaikomi. Vykdydama įstatymuose nustatytas funkcijas, Tarnyba atlieka tęstinę veiklą.

II. TARNYBOS ILGALAIKĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Tarnybos **misija** – įgyvendinti mokslo ir studijų politiką užtikrinant akademinės etikos vertybių, principų ir mokslinių praktikų laikymąsi, taikant nacionalinę ir tarptautinę patirtis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (toliau – MSI), Tarnybos nuostatais ir strateginiu veiklos planu septynis metus Tarnybos prioritetai išlieka nuoseklūs:

- 1) MSI akademinės etikos kultūros formavimosi skatinimas;
- 2) efektyvi mokslo ir studijų procedūrų įgyvendinimo priežiūra;
- 3) Tarnybos veiklos žinomumo ir bendradarbiavimo didinimas nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

Šie veiklos prioritetai įgyvendinami vykdant Tarnybos ilgalaikę programą „**Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos valdymas**“. Ja siekiama įgyvendinti **Tarnybos veiklos tikslą** – užtikrinti kontrolieriaus darbą nagrinėjant skundus ir inicijuojant tyrimus dėl galimo akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimo, prižiūrint, kad nebūtų pažeidžiamos akademinės etikos nuostatos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusios procedūros, atliekant administracinių nusižengimų tyrimą ir vykdant neetiško elgesio prevenciją. Šiam tikslui pasiekti numatyti du tęstinės veiklos uždaviniai:

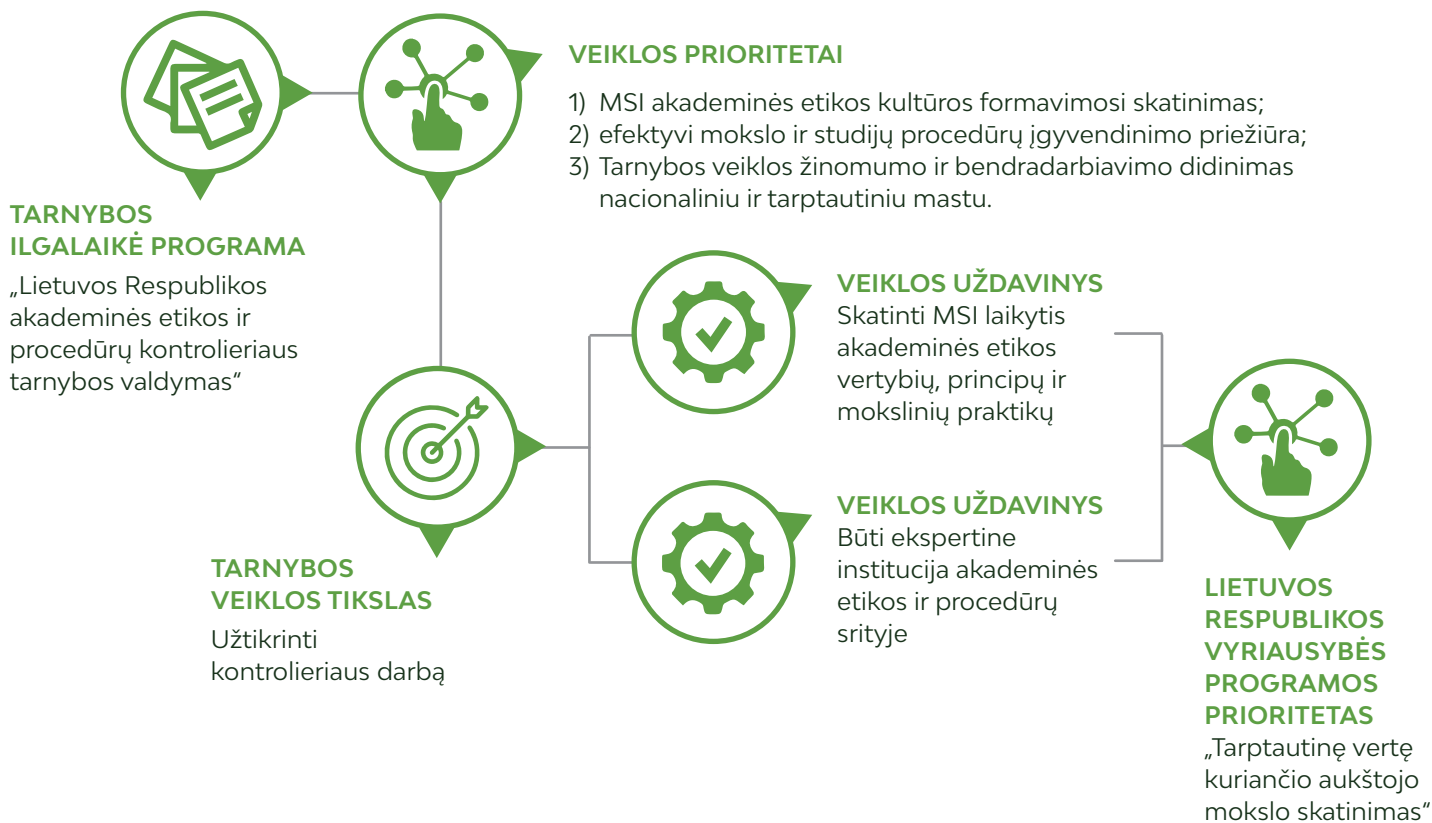
- 1) skatinti MSI laikytis akademinės etikos vertybių, principų ir mokslinių praktikų;
- 2) būti ekspertine institucija akademinės etikos ir procedūrų srityje.

Abiejų veiklos uždavinių tikslingumas suderinamas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos prioritetu „Tarptautinę vertę kuriančio aukštojo mokslo skatinimas“. Tas pats prioritetas numatytas ir Devynioliktosios, ir Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybių programose.

Tarnybos veiklos uždaviniai: 1) skatinti MSI laikytis akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų; 2) prižiūrėti, kaip MSI laikosi akademinės etikos standartų ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų; 3) prižiūrėti, kaip įgyvendinamos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktų, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių akademinę etiką ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusias procedūras, nuostatas; 4) bendradarbiauti su MSI sprendžiant su akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimais susijusias problemas; 5) užtikrinti efektyvų ir konfidencialų galimų akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimų tyrimą; 6) prisidėti prie mokslo ir studijų kokybės, puoselėjant visuotinai pripažintas šios srities vertybes, principus ir mokslines praktikas, kuriais užtikrinama mokslinės veiklos ir mokslo (meno) sklaidos, studijų ir su studijomis susijusios veiklos skaidrumas, sąžiningumas, teisingumas, atsakomybė, asmenų – akademinės bendruomenės narių – lygybė, nediskriminavimas, akademinė laisvė, pasitikėjimas ir pagarba; 7) prižiūrėti, kaip įgyvendinamos kontrolieriaus rekomendacijos; 8) organizuoti ir (arba) įgyvendinti akademinės bendruomenės neetiško elgesio prevencijos priemones; 9) vykdyti kitus teisės aktuose nustatytus uždavinius.

2025 m. veiklos ataskaitos II dalyje pristatomi veiklos rezultatai pagal Tarnybos 2025–2027 m. SVP, III–VI dalyse – kiti Tarnybos veiklos rezultatai.

Toliau ataskaitinių metų rezultatai pateikiami atsižvelgus į SVP numatytus rodiklius.

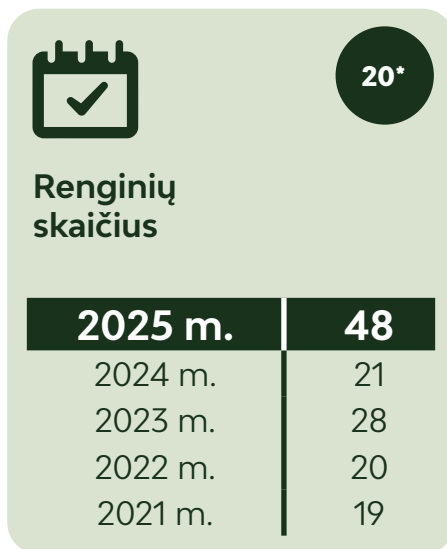
1 pav. Tarnybos ilgalaikė programa

2.1. PROGRAMOS RODIKLIŲ ĮGYVENDINIMAS

2 pav. Tarnybos ilgalaikės programos uždaviniai ir priemonės

SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE (1 UŽDAVINIO 1 PRIEMONĖ)

* SVP numatyta per 2025 m. pasiekti šį rodiklį.

** n. d. – nėra duomenų.

POZICIONUOTI KAIP EKSPERTINĘ INSTITUCIJĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE (2 UŽDAVINYS)

1*

Ekspertinių darbo grupių sudarymas ir (arba) koordinavimas rengiant gaires, rekomendacijas ir (arba) kitas su akademinė etika susijusias priemones

2025 m.	1
2024 m.	1
2023 m.	1
2022 m.	n. d. *
2021 m.	1

50*

Pateiktų ir priimtų iniciatyvų dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu, santykis (proc.)

2025 m.	66,67
2024 m.	66,76
2023 m.	50
2022 m.	50
2021 m.	10

1*

Dalyvavimas nacionalinio ir (arba) tarptautinio pobūdžio strateginėse darbo grupėse, projektų konsorciuose ir pan.

2025 m.	5
2024 m.	4
2023 m.	5
2022 m.	3
2021 m.	2

50*

Kviestinių pranešimų (kalbų) akademinėi bendruomenei ir (arba) visuomenei tarptautiniuose renginiuose dalis (proc.)

2025 m.	58,82
2024 m.	59,09
2023 m.	43
2022 m.	75
2021 m.	50

270*

Vidutinė skundų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo trukmė (dienų sk.)

2025 m.	78
2024 m.	65
2023 m.	65
2022 m.	37
2021 m.	78

* SVP numatyta per 2025 m. pasiekti šį rodiklį.

** n. d. – nėra duomenų.

PASIEKTI RODIKLIAI PAGAL UŽDAVINIUS IR PRIEMONES

Į(SI)TRAUKIMAS Į TEISĖKŪRĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE (2 UŽDAVINIO 1 PRIEMONĖ)

2*

Pateiktų pasiūlymų dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu akademinės etikos ir procedūrų srityje, skaičius

2025 m.	3
2024 m.	3
2023 m.	3
2022 m.	6
2021 m.	6

TARNYBOS REPREZENTAVIMAS (2 UŽDAVINIO 2 PRIEMONĖ)

4*

Kviestinių pranešimų (kalbų) akademinės bendruomenės ir (arba) visuomenės renginiuose skaičius

2025 m.	17
2024 m.	22
2023 m.	7
2022 m.	4
2021 m.	8

SĄLYGŲ DIEGTI INOVACIJAS IR TOBULINTI TARNYBOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJAS SUDARYMAS (2 UŽDAVINIO 3 PRIEMONĖ)

20*

Vidutinis mokymų ir kvalifikacijos kėlimo valandų skaičius (val. / darbuotojui)

2025 m.	73
2024 m.	24
2023 m.	37
2022 m.	32
2021 m.	42

94*

Tarnybos siunčiamų dokumentų, pasirašytų kvalifikuotu elektroniniu parašu, dalis (proc.)

2025 m.	98
2024 m.	89
2023 m.	86
2022 m.	9
2021 m.	4

24*

Naujienų ir aktualijų, susijusių su akademinė etika, skelbimas ir viešinimas institucijos interneto svetainėje ir kitose medijose

2025 m.	341
2024 m.	200
2023 m.	51
2022 m.	41
2021 m.	32

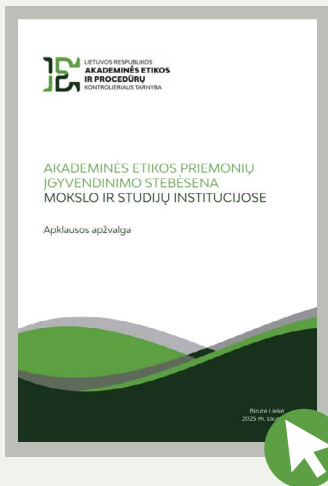
* SVP numatyta per 2025 m. pasiekti šį rodiklį.

** n. d. – nėra duomenų.

2.2. MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ SKATINIMAS LAIKYTIS AKADEMINĖS ETIKOS VERTYBIŲ, PRINCIPŲ IR MOKSLINIŲ PRAKTIKŲ

ANALITINĖS APŽVALGOS

Tarnyba parengė tris analitines apžvalgas ir dar keturias pradėjo rengti (1 lentelė). Visos apžvalgos rengiamos lietuvių ir anglų kalbomis.

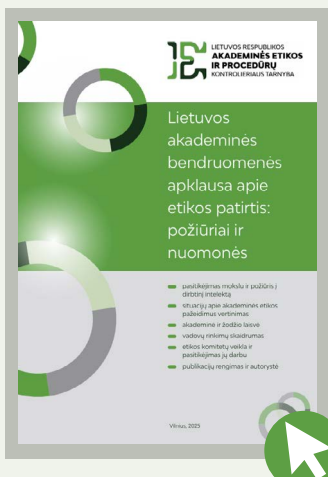
Pirmoje analitinėje apžvalgoje „**Akademinės etikos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose**“ siekiama sistemaiškai įvertinti, kaip 2024 m. MSI laikėsi akademinės etikos nuostatų ir įgyvendino akademinės etikos priemones. Ši apklausa atliekama kasmet nuo 2020 m.

Kvietimas pateikti duomenis buvo išsiųstas 47 MSI, iš jų apklausoje dalyvavo 42 institucijos. MSI pateikė informaciją apie įvairius su akademinė etika susijusius procesus, pavyzdžiui, ar akademinė bendruomenė yra supažindinama (ar planuojama supažindinti) su akademinės etikos gairėmis, ar šios gairės yra perkeltos (ar planuojama perkelti) į institucijų vidaus dokumentus.

Be to, buvo stebima, ar institucijose sudaromi atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetai ir kokių mastu jie veikia. Šioje apžvalgoje taip pat pateikiami duomenys apie tai, kiek ir kokių skundų 2024 m. gavo mokslo ir studijų institucijos.

Antroje apžvalgoje „**Skirtingų leidėjų (Elsevier, Sage, Springer, Taylor & Francis ir Wiley) ir COPE dirbtinio intelekto naudojimo apžvalga rengiant mokslo publikacijas**“ pateikiamas palyginimas, kaip įvairios mokslo leidyklos reglamentuoja DI taikymą mokslo publikacijų rengimo procese.

Leidykla	AI naudojimo politika	AI naudojimo politika	AI naudojimo politika	AI naudojimo politika	AI naudojimo politika
Elsevier	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.
Sage	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.
Springer	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.
Taylor & Francis	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.
Wiley	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.
COPE	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.	AI naudojimas leidiniuose yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai tai padeda tyrimams.

Trečioji apžvalga „**Lietuvos akademinės bendruomenės apklausa apie etikos patirtis: požiūriai ir nuomonės**“ apėmė šešias pagrindines temas: 1) pasitikėjimą mokslu ir požiūrį į DI; 2) akademinės etikos pažeidimų situacijų vertinimą; 3) akademinę ir žodžio laisvę; 4) vadovų rinkimų skaidrumą; 5) etikos komitetų veiklą ir pasitikėjimą jų darbu; 6) publikacijų rengimą ir autorystę.

Tyrime dalyvavo įvairių akademinės bendruomenės grupių atstovai: dėstytojai (asistentai, lektoriai, docentai ir profesoriai), mokslo darbuotojai, doktorantai ir kiti tyrėjai. Duomenų analizė parengta remiantis 725 respondentų atsakymais.

ATASKAITINIAIS METAIS PRADĖTOS RENGTI ANALITINĖS APŽVALGOS

1. „Nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūla Lietuvoje. Ekspertinės įžvalgos“; joje nagrinėjami pusiau struktūruotų interviu su 18 ekspertų iš Lietuvos MSI (daugiausia mokslo ir studijų prorektorais) duomenys. Tyrime analizuotas šio reiškinio aktualumas, priežastys, pasekmės, esamas reguliavimas ir galimos neetiško elgesio prevencijos priemonės. Be to, buvo užmegztas kontaktas su ekspertais iš Australijos ir Airijos, siekiant įvertinti galimo teisinio reguliavimo ir gerųjų praktikų pritaikymo Lietuvoje galimybes, įskaitant pasiūlymus dėl skelbimų siūlančių interneto svetainių blokavimo.
2. „Nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūla Lietuvoje“; joje apžvelgiami dviejų mėnesių trukmės populiariausių interneto svetainių ir socialinio tinklo „Facebook“ grupių stebėsenos duomenys. Vykdam šią stebėseną atrinkti skelbimai, siūlantys už atlygį parengti mokslo ir (arba) studijų darbus ar jų dalis. Kiekybinę skelbimų stebėsenos analizę papildė ekspertų pasisakymai, gauti pusiau struktūruotų interviu metu, atliktų rengiant apžvalgą „Nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūla Lietuvoje“.
3. 2025 m. Tarnyba, kviesdama bakalauro ir magistrantūros studijų studentus dalyvauti apklausoje, taip pat pradėjo rengti apžvalgą, kurios tikslas – apibendrinti surinktas studentų įžvalgas ir nuomones, padėsiančias geriau įvertinti aktualius akademinės etikos ir studijų proceso aspektus.
4. Atsižvelgus į 2025 m. kovo 26 d. Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komiteto posėdyje pristatant Tarnybos 2024 m. veiklos ataskaitą išsakytas pastabas, išplėstas tyrimo „Akademinės etikos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose“ klausimynas-apžvalga apie 2025 m. institucijų patirtis. Į jį įtraukti klausimai ne tik apie 2025 m. paskelbtas gaires ir analitines apžvalgas, bet ir apie Tarnybos veiklos vertinimą bei pasitikėjimą ja, įskaitant konsultacijas, tyrimus, skundų nagrinėjimą ir informacijos sklaidą. Be to, įtraukti nauji klausimai, susiję su institucijose vykdomomis neetiško elgesio prevencinėmis veiklomis, pasekmėmis asmenims, taip pat komunikacija apie nustatytus nesavarankiškai rengiamų mokslo ir studijų darbų atvejus.

Šioje MSI apklausoje dalyvavo 89 proc. (atsakė 40 iš 45) institucijų atstovai, kurie pateikė duomenis tiek apie savo institucijų veiklas, tiek apie Tarnybos veiklos vertinimą.

Pirmieji 2025 m. studijos rezultatai rodo, kad dauguma respondentų yra patenkinti arba labai patenkinti visomis Tarnybos vykdomomis veiklomis. Pavyzdžiui, prevencine Tarnybos veikla, t. y. tyrimais, gairėmis, renginiais, mokymais, patenkinti arba labai patenkinti ir pasitiki arba visiškai pasitiki net 95 proc. apklausos dalyvių, Tarnybos vykdoma komunikacija, t. y. naujienlaiškiais, spaudos pranešimais, organizuojamais renginiais ir kt., – 93 proc. MSI atstovų, Tarnybos konsultacine veikla patenkinti arba labai patenkinti 91 proc. respondentų ir net 98 proc. jų yra linkę ja pasitikėti, skundų nagrinėjimo procedūromis labai patenkinti arba patenkinti 73 proc. apklausos dalyvių, o 85 proc. jų išreiškė pasitikėjimą arba visišką pasitikėjimą šiomis veiklomis.

Tarnyba nesulaukė nė vieno negatyvaus savo veiklos vertinimo (nebuvo linkusių nepasitikėti ar vertinti negatyviai). Įpareigoti šio pozityvaus MSI vertinimo ir turėdami tokį aukštą pasitikėjimo kreditą, toliau stengsimės vykdyti tiek sistemines veiklas, tiek inicijuoti pokyčius kurdami akademiškai etišką Lietuvos MSI ekosistemą.

3 pav. Tarnybos veiklų vertinimas

4 pav. Pasitikėjimas Tarnybos veiklomis

1 lentelė. 2025 m. veiklos produkto rodikliai

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
ŠVIETIMAS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE					
Tarnybos analitinių apžvalgų skaičius	2	3	4	2	3
Konsultacijų (pvz., dažniausiai užduodamų klausimų, kreipimūsi) skaičius	58	54	59	74	135
Renginių, skirtų akademinėi bendruomenei ir (arba) visuomenei, akademinės etikos srityje skaičius	19	20	28	21	48
Renginių akademinės etikos srityje suaugusiųjų dalyvių skaičius	1 135	1 037	1 135	1 651	3 814
Naujienlaiškių prenumeratorių skaičius	224	611	728	740	919
Renginių kokybės vertinimo apklausos (pvz., dalyvių apklausos dėl turinio aktualumo, pranešimų aiškumo, galimybės pritaikyti praktikoje)	n. d.*	n. d.*	n. d.*	n. d.*	11

* n. d. – nėra duomenų.

TEMINĖS GAIRĖS

2025 m. kontrolieriaus sudaryta darbo grupė parengė dokumentą „**Mokslo komunikacijos gairės, atitinkančios akademinę etiką**“, kuris patvirtintas 2025 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. V-22. Ekspertų darbo grupės tikslas buvo teikti pastabas ir pasiūlymus dėl rengiamo dokumento.

Rengiant gaires buvo gauta konstruktyvių pastabų ir pasiūlymų iš įvairių MSI bei organizacijų atstovų, pavyzdžiui, Lietuvos mokslo tarybos (toliau – LMT), Lietuvos mokslų akademijos (toliau – LMA), Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos (toliau – LJMS), Vilniaus universiteto (toliau – VU), Mykolo Romerio universiteto (toliau – MRU) ir Radboudo universiteto (Nyderlandai). Atsižvelgiant į gautas pastabas ir komentarus, dokumento turinys ir apimtis buvo reikšmingai patikslinti ir išplėtoti.

Parengtos gairės apima pagrindinius etiškos mokslo komunikacijos principus ir gerąsias praktikas. Jomis siekiama suformuoti aiškias rekomendacijas, padedančias užtikrinti akademiškai etišką, atsakingą ir skaidrią mokslo komunikaciją.

Gairės skirtos akademinėi bendruomenei, siekiant sudaryti sąlygas atsakingai ir etiškai komunikuoti apie mokslo ir studijų veiklas tiek tarpusavyje, tiek su politikos formuotojais, žiniasklaida ir plačiąja visuomene. Jos taip pat skirtos mokslo ir studijų institucijoms kaip priemonė, padedanti ugdyti mokslo komunikacijos kompetencijas ir skatinti etišką bei skaidrią tyrimų rezultatų sklaidą.

Šiose gairėse taip pat pateikiama atmintinė, skirta savirefleksijai ir pasirengimui mokslo komunikacijai. Joje rekomenduojama prieš pradėdant skleisti mokslinę informaciją įsivertinti tikslinę auditoriją, komunikacijos tikslą, struktūrą ir kalbos aiškumą. Etiškai pagrįsta mokslo komunikacija reikalauja sąmoningų sprendimų. Rekomenduojama vengti perteklinio techninio žargono, sudėtingą informaciją pateikti tiksliai ir suprantamai, atskleisti DI indėlį ir užtikrinti, kad perduodama žinutė būtų atsakinga, skaidri ir suprantama įvairioms auditorijoms.

KONSULTAVIMAS SU AKADEMINE ETIKA SUSIJUSIAIS KLAUSIMAIS

Tarnyba, vykdydama MSI ir Tarnybos nuostatuose nustatytas funkcijas bei įgyvendindama iškeltus uždavinius, ataskaitiniais metais žodžiu ir raštu suteikė 68 konsultacijas. Atsižvelgiant į konsultacijų metu keliamus klausimus papildyta interneto svetainės skiltis „Dažniausiai užduodami klausimai“. Siekiant užtikrinti kokybišką besikreipiančių asmenų konsultavimą, įdiegta telefoninių pokalbių įrašymo funkcija. Taip pat parengti ir pateikti 67 teisiniai dokumentai (raštai) pareiškėjams, MSI, įstaigoms, organizacijoms ir teismams, susiję su Tarnybos vykdomomis funkcijomis ir uždaviniais. Lyginant su 2024 m., konsultacijų ir parengtų teisinių dokumentų skaičius 2025 m. padidėjo 82 procentiniais punktais.

Mokslo ir studijų bendruomenės atstovai kreipėsi dėl įvairių akademinės etikos klausimų, įskaitant plagiato atvejus, DI naudojimą moksliniuose tyrimuose, citavimo praktiką, akademinės etikos kodeksų turinį, MSI akademinės etikos komisijų ir komitetų darbo reglamentavimą bei atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetų dokumentacijos tobulinimą. 10 proc. nuo visų kreipimųsi sudarė ne Lietuvos Respublikos piliečių kreipimaisi.

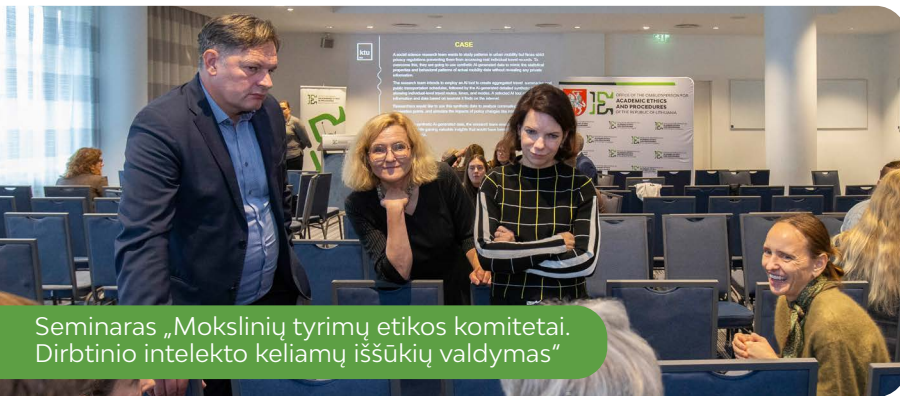
Tarnyba teikė konsultacijas Lietuvos literatūros ir tautosakos institutui bei Lietuvos istorijos institutui akademinės etikos kodeksų tobulinimo klausimais, o Nacionaliniam vėžio institutui pateikė pastabas ir pasiūlymus dėl naujos akademinės etikos kodekso redakcijos.

Pažymėtina, kad MSI etikos komisijų ir komitetų, atitikties tyrimų etikai komitetų atstovai, darbuotojai, doktorantai, studentai taip pat aktyviai teikė paklausimus raštu, elektroniniu paštu, telefonu, gyvai konsultavosi atvykę į Tarnybą. Besikreipusiesiems buvo suteikiamos konsultacijos dėl skundo pateikimo galimybės esant galimam akademinės etikos pažeidimui, mokslinių tyrimų atlikimo etikos, DI gairių taikymo ir MSI akademinės etikos komisijos darbo reglamento.

RENGINIAI AKADEMINĖS ETIKOS SRITYJE

Trečdalis apklausoje „**Atsakingo mokslo barometras 2024**“ dalyvavusių respondentų nurodė, kad per pastarąjį laikotarpį negilino žinių mokslinių tyrimų ir publikavimo etikos srityje, kartu buvo išreikštas aiškus noras tai daryti ateityje (Liekė & Sinickė, 2024). Atsižvelgdama į šį poreikį, 2025 m. Tarnyba akademinėi bendruomenei surengė 48 įvairaus pobūdžio renginius. Šiuose Tarnybos organizuotuose ir MSI inicijuotuose renginiuose dalyvavo daugiau nei 3,8 tūkst. akademinės bendruomenės narių (1 lentelė).

Susidomėjimą ir mokymų poreikį išreiškė šios institucijos: Vytauto Didžiojo universitetas (toliau – VDU), MRU, Kauno technologijos universitetas, Klaipėdos universitetas, Kazimiero Simonavičiaus universitetas, Lietuvių kalbos institutas, Lietuvos energetikos institutas, LMT, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Vilniaus kolegija, Lietuvos nuotolinio ir e. mokymosi (LieDM) asociacija, Lietuvos verslo konfederacija, SMK Aukštoji mokykla, VU. Be to, Tarnyba, siekdama stiprinti akademinės bendruomenės žinias akademinės etikos klausimais, ataskaitiniais metais surengė 43 mokymus įvairiomis su akademinė etika susijusiomis temomis (2 lentelė), pageidaujant akademinėi bendruomenei buvo pasidalyta mokomąja medžiaga ir aktyviomis nuorodomis į pranešimo metu naudotą literatūrą.

Seminaras „Mokslinių tyrimų etikos komitetai. Dirbtinio intelekto keliamų iššūkių valdymas“

Seminaras Vilniaus universiteto doktorantų mokykloje. Dr. Eglė Ozolinčiūtė

Seminaras „Etiškos dirbtinio intelekto kultūros kūrimas aukštajame moksle“

Seminaras Lietuvos energetikos institute. Dr. Eglė Ozolinčiūtė

Seminaras „COALESCE. Mokslo komunikacijos gairės, atitinkančios akademinę etiką“

2 lentelė. Akademinėi bendruomenei skirtų mokymų, vestų lietuvių ir anglų kalbomis, temos

Temų apibendrinimas	Mokymų skaičius
Akademinės etikos pažeidimai (fabrikavimas, falsifikavimas, plagiatas ir kt.)	14
Dirbtinio intelekto etiško naudojimo gairės	9
Tyrimų duomenų etika ir valdymas	3
Piniginė ir institucinė akademinės etikos pažeidimų žala	3
Citavimas ir plagijavimo prevencija	3
Mokslo komunikacija ir tyrėjo vaidmuo	3
Studijų vertinimas	1

Tarnyba 2025 m. gegužės mėn. pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos studentų sąjunga (toliau – LSS) ir VU Studentų atstovybe (toliau – SA). Ja remiantis Tarnybos iniciatyva pirmą kartą Lietuvoje buvo organizuoti nacionalinio masto seminarai visiems pirmo kurso studentams, studijuojantiems mūsų šalies MSI. Seminarai pirmakursiams vesti lietuvių ir anglų kalbomis (iš viso 12 seminarų ciklas: 6 lietuvių ir 6 anglų kalbomis) šiomis temomis:

1. Tai juk ne nusikaltimas! Ar tikrai? Ką sprendžia Akademinės etikos tarnyba (angl. *It's not a crime, after all! Is really? What the Office of academic ethics decides*);
2. Citavimas be streso: kaip išvengti plagijavimo ir miegoti ramiai (angl. *Citation Without Stress: How to Avoid Plagiarism and Sleep Peacefully*);
3. Kada mokslas tampa melu? Trumpai apie fabrikavimą, falsifikavimą, plagiatą ir neetišką autorystę (angl. *When Does Science Become a Lie? On Fabrication, Falsification, Plagiarism, and Unethical Authorship*);
4. Apie viską pagalvota: kaip teisingai suplanuoti tyrimą ir duomenų rinkimą (angl. *Everything Considered: How to Properly Plan Research and Data Collection*);
5. Kaip papasakoti apie mokslą taip, kad suprastų visi? (angl. *How to Communicate Science so Everyone Understands?*);
6. Žmogus be diplomo taip pat gali būti tyrėju (angl. *Person Without a Diploma Can Also Be a Researcher*).

Ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyba Vilniuje surengė tarptautinę konferenciją „Academic Ethics in Higher Education: Study Approaches, Assessment, and the Role of AI“ (liet. „Akademinė etika aukštajame moksle: studijų metodai, vertinimas ir dirbtinio intelekto vaidmuo“), kuri subūrė apie 120 Lietuvos ir užsienio mokslininkų, studentų, MSI atstovų ir švietimo politikos formuotojų. Konferencija buvo kryptingai orientuota į studentus. Renginio metu nagrinėti studijų metodų ir vertinimo pokyčiai, akademinės etikos iššūkiai ir DI vaidmuo aukštajame moksle.

Konferencijos „Akademinė etika aukštajame moksle: studijų metodai, vertinimas ir dirbtinio intelekto vaidmuo“ akimirkos

Konferencijos „Akademinė etika aukštajame moksle: studijų metodai, vertinimas ir dirbtinio intelekto vaidmuo“ akimirkos. Dr. Reda Cimperman

Konferencijos „Akademinė etika aukštajame moksle: studijų metodai, vertinimas ir dirbtinio intelekto vaidmuo“ akimirkos

Lietuvos studentai aktyviai įsitraukė į konferencijos programą: skaitė du pranešimus, o praktinėje dalyje vedė net du seminarus, kuriuose dalijosi savo patirtimi ir įžvalgomis apie akademinį sąžiningumą bei DI taikymą studijose. Studentų įsitraukimas, jų pristatyti pranešimai ir seminarai paliko didelį įspūdį konferencijos dalyviams bei paskatino aktyvius ir turiningas diskusijas.

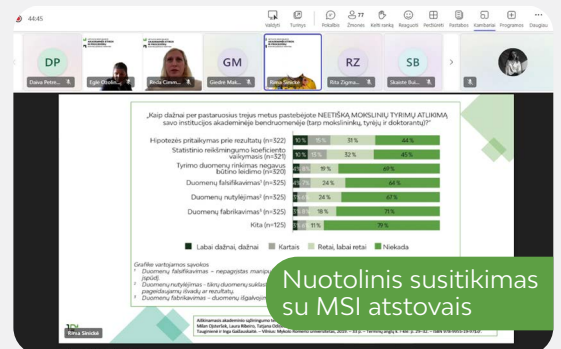
Praktinėje konferencijos dalyje iš viso vyko keturi teminiai seminarai, skirti mokslo komunikacijos, dezinformacijos, DI taikymo ir akademinio sąžiningumo temoms. Seminarų metu dalyviai analizavo praktinius atvejus, aptarė kylančius iššūkius ir galimus sprendimus akademinėje aplinkoje.

Po konferencijos sulaukta gausaus teigiamo žodinio grįžtamojo ryšio, pabrėžiant renginio naudą ir aktualumą, taip pat išreiškiant lūkestį dalyvauti ir kitais metais planuojamame renginyje.

Konferencijos „Akademinė etika aukštajame moksle: studijų metodai, vertinimas ir dirbtinio intelekto vaidmuo“ akimirkos

Tarnyba ir toliau du kartus per metus susitinka su Lietuvos MSI akademinės etikos ir atitikties komitetų atstovais. Be aktualių klausimų aptarimo, Tarnybos atstovai veda seminarus ir skaito pranešimus įvairiomis temomis, susijusiomis su akademinės etikos situacija Lietuvoje. Pavyzdžiui, 2025 m. balandžio mėn. susitikime buvo pristatyti tyrimo „Atsakingo mokslo barometras 2024“ rezultatai, lapkričio mėn. aptartos studijos „Lietuvos akademinės bendruomenės apklausa apie etikos patirtis: požiūriai ir nuomonės“ įžvalgos, kviesta įsitraukti į diskusiją ir teikti iniciatyvas.

Nuotolinis susitikimas su MSI atstovais

Festivalio „Būtent!“ diskusija „Dirbtinio intelekto panaudojimo akademinėje veikloje iššūkiai ir grėsmės“

Festivalyje „Būtent!“ Taryba organizavo diskusiją „Dirbtinio intelekto panaudojimo akademinėje veikloje iššūkiai ir grėsmės“. Kontrolieriui moderuojant kartu su ekspertais aptarta, kokią įtaką DI technologijos daro mokslui, studijoms ir akademinėi etikai, kokias rizikas jos gali kelti, kaip išlaikyti atsakomybės balansą tarp technologinių sprendimų ir žmogaus vaidmens. Diskusijos metu taip pat buvo nagrinėjami praktiniai DI taikymo akademinėje veikloje aspektai, akademinio sąžiningumo užtikrinimo galimybės bei institucijų ir pačios akademinės bendruomenės atsakomybė. Diskusijos dalyviai aktyviai kėlė klausimus, susijusius su DI teikiamų galimybių derinimu su akademinio sąžiningumu, galimais piktnaudžiavimo atvejais ir sprendimais, reikalingais siekiant išlaikyti pasitikėjimą mokslu ir studijomis.

Ataskaitinių metų rugsėjo mėn. Taryba ENRIO kongreso metu organizavo praktinį seminarą „Ateitis yra dabar: dirbtinis intelektas, akademinė etika ir mokslo komunikacija“ (angl. *The Future is Now: AI, Academic Ethics and Science Communication*). Jo metu nagrinėti konkretūs DI naudojimo akademinėje aplinkoje atvejai nuo studentų darbų vertinimo iki dėstytojų sprendimų dėl DI taikymo studijų procese. Seminaro metu aptartos su akademinio sąžiningumu susijusios rizikos, praktiniai iššūkiai ir galimi sprendimai, siekiant atsakingo DI naudojimo moksle ir studijose.

Iš kairės dr. Reda Cimperman ir Kristina Puzarienė

ENRIO kongresas „Ateitis yra dabar: dirbtinis intelektas, akademinė etika ir mokslo komunikacija“

SKLAIDA

Ataskaitiniais metais Tarnybos interneto svetainėje apsilankyta daugiau nei 26 000 kartų, t. y. apie 8 000 kartų mažiau nei praėjusiais metais. Galima daryti prielaidą, kad lankomumo pokyčiams įtakos turi pasikeitę informacijos paieškos įpročiai, susiję su DI naudojimu, taip pat tai, kad didžioji dalis informacijos Tarnybos vardu aktyviai skelbiama socialiniuose tinkluose.

Lankomiausios Tarnybos interneto svetainės lietuvių kalba skiltys buvo „Sprendimai“, „Skundai ir tyrimai“, „Kontaktai“ ir „Rekomendacijos, gairės“. Daugiausia dokumentų parsiųsta iš skilties „Sprendimai“ – 1 242 kartus, iš skilties „Gairės“ – 888, „Analitinės apžvalgos“ – 813 kartų.

Dažniausiai parsiųsti dokumentai anglų kalba buvo „Analitinės apžvalgos“ (165 kartai), „Rekomendacijos“ (143 kartai) ir „Sprendimai“ (139 kartai).

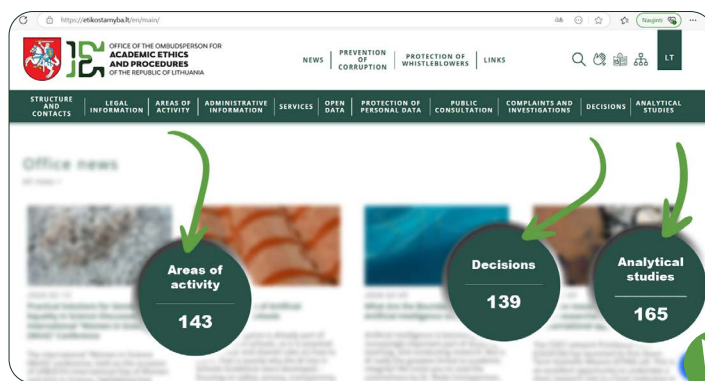
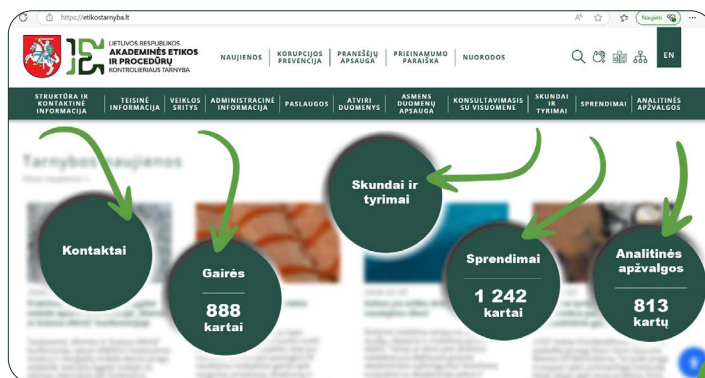
Parengta ir išplatinta 71 naujiena apie Tarnybos veiklą, akademinės etikos problemas ir aktualijas.

Taip pat parengti ir išplatinti 4 naujienlaiškiai, skirti akademinėi bendruomenei ir kitiems suinteresuotiems subjektams; naujienlaiškį prenumeruoja 919 asmenų.

Žiniasklaidoje paskelbti 7 spaudos pranešimai akademinės etikos temomis.

Tarnybą socialiniuose tinkluose seka 555 sekėjai (stebėtojai).

- „Facebook“ paskelbti 97 įrašai; didžiausio susidomėjimo (43 reakcijos „patinka“) sulaukė įrašas apie organizuotą diskusiją festivalyje „Būtent!“;
- „LinkedIn“ paskelbti 102 įrašai; daugiausia reakcijų (135) sulaukė įrašas apie dalyvavimą programoje „Lyderystės akademija“.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS
IR PROCEDŪRŲ
KONTROLIERIAUS TARNYBA**

Mieji akademinės bendruomenės nariai,

ruduo atnešė ne tik žvarbesnį orą ir trumpesnes dienas, bet ir naujų, iššūkių kupinų darbų, į kuriuos visi pasineriame. Todėl šiuo metu ypač svarbu sulėtinti tempą – rasti laiko sau, apkabinti artimą ir pabūti kartu. To nuodirdžiai linkime kiekvienam.

O kad darbo diena neprailgtų, kviečiame kelias minutes skirti naujaisiems Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įvykiams.

Maloniai primename, kad **lapkričio 21 d. 10:00 val.** vyks **nuotolinis susitikimas** su mokslo ir studijų institucijų **etikos ir atitikties komitetų atstovais**. Apatarsime aktualius klausimus ir pasidalysime patirtimi. Daugiau informacijos – jau netrukus!

Sektį mūsų žingsnius taip pat galite ir socialiniuose tinkluose [Facebook](#) ir [LinkedIn](#).

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba

414 stebėtojai · Stebima: 5

Valstybės biudžetinė įstaiga, kurios veiklos tikslas – užtikrinti kontrolieriaus darba nagrinėjant skundus ir inicijuojant tyrimus dėl galimo akademinės etikos ir su akademinės etikos nuostatų įgyvendinimu susijusių procedūrų pažeidimo.

■ Vyriausybė organizacija

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba

Valstybės biudžetinė įstaiga.

Government Administration · Naujamiestio seniūnija, Vilnius County · 153 followers · 11-50 employees

Reda & 2 other connections work here

KOKYBĖS VERTINIMO APKLAUSOS

Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pasiūlymą, Tarnyba į SVP įtraukė kokybinį rodiklį, susijusį su sistemingu grįžtamojo ryšio rinkimu ir veiklų kokybės tobulinimu. Pasibaigus nacionaliniu mastu organizuojamiems renginiams, sistemingai renkamas dalyvių grįžtamasis ryšys, ši informacija naudojama pranešimų turiniui tobulinti, įskaitant didesnę praktinių pavyzdžių ir užduočių integravimą.

Be to, į kasmetinę MSI apklausą buvo įtraukti klausimai, skirti pasitikėjimui Tarnyba ir jos vykdomoms veikloms vertinti.

Atlikus studentams organizuotų seminarų vertinimo anketų analizę, nustatytas aukštas dalyvių pasitenkinimas seminarų turiniu, aktualumu ir organizavimu. Iš viso buvo išanalizuotos šešios vertinimo anketos, apimančios 150 respondentų atsakymų.

Bendras vidutinis seminarų įvertinimas – 9,1 balo iš 10. Rekomendavimo rodiklis viršijo 90 proc. Didžioji dauguma respondentų nurodė, kad seminarus rekomenduotų kitiems; neigiami ar neutralūs vertinimai sudarė tik nedidelę dalį ir dažniausiai buvo siejami su organizaciniais ar techniniais aspektais, o ne seminarų turiniu. Šie rezultatai patvirtina, kad seminarai buvo aukštos kokybės ir atitiko dalyvių lūkesčius.

Pagrindinė dalyvių įvardyta vertė:

seminarų aktualumas ir pritaikomumas studijose, ypač rengiant akademinis darbus;

aiškiai ir suprantamai pateikta informacija apie akademinės etikos principus, plagijato prevenciją, citavimo taisykles, mokslo komunikaciją ir DI naudojimą studijose;

praktiniai pavyzdžiai, padėję geriau suprasti teorinius reikalavimus ir jų taikymą praktikoje;

supažindinimas su Tarnybos veikla, jos funkcijomis ir kreipimosi galimybėmis.

Dalyviai taip pat teigiamai vertino seminarų struktūrą, aiškų turinio išdėstymą ir nuotolinį formatą.

Tobulinimo kryptys

Nors bendras seminarų vertinimas labai aukštas, dalyviai pateikė ir konstruktyvių pasiūlymų, kurie gali būti naudingi planuojant tolesnę veiklą:

dar didesnio praktinių pavyzdžių, ypač susijusių su realiomis akademinėmis situacijomis, kiekio poreikis;

siūlymai dalytis seminarų skaidrėmis ar įrašais, siekiant užtikrinti lengvesnę informacijos prieinamumą vėliau;

pavieniai pastebėjimai dėl seminarų laiko pritaikymo dirbantiems ar tuo metu paskaitose dalyvaujantiems studentams;

atskirais atvejais paminėti techniniai ar informavimo iššūkiai, neturėję reikšmingos įtakos bendrai seminarų kokybei.

Seminarų vertinimo anketų rezultatai leidžia teigti, kad 2025 m. vykdyta seminarų veikla buvo prasminga, aktuali ir efektyvi, o jos turinys reikšmingai prisidėjo prie akademinės etikos temų supratimo stiprinimo. Aukšti kiekybiniai įvertinimai ir nuosekliai teigiami dalyvių atsiliepimai patvirtina, kad seminarai atitiko tikslinių auditorijų poreikius ir sudaro tvirtą pagrindą tolesnei edukacinei veiklai plėtoti.

2.3. TARNYBA KAIP EKSPERTINĖ INSTITUCIJA AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE

2.3.1. PASIŪLYMAI DĖL TEISĖKŪROS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE

Ataskaitiniais metais Tarnyba įsitraukė į teisėkūros akademinės etikos ir procedūrų srityje procesą – pateikė 3 pasiūlymus (2 iš jų buvo priimti) pagal MSĮ nustatytą kontrolieriaus kompetenciją dėl nacionalinių bei tarptautinių dokumentų, susijusių su mokslo kokybės užtikrinimu (3 lentelė).

Tarnyba inicijavo Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso pakeitimus akademinės etikos srityje. Atsižvelgiant į besiplečiančias pažeidėjų galimybes elektroninėje erdvėje, siūloma išplėsti Tarnybos įgaliojimus pradedant administracinių nusižengimų teiseną, atliekant administracinių nusižengimų tyrimus ir surašant administracinių nusižengimų protokolus dėl Administracinių nusižengimų kodekso 123, 505 ir 507 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų.

Tarnyba dalyvavo tobulinant Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 patvirtintus Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatus (Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. XIV-976 redakcija).

Kartu su Lietuvos bioetikos komitetu Tarnyba kreipėsi į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministeriją (toliau – ŠMSM), kaip Atviros informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemos (AIKOS) valdytoją, su pasiūlymu papildyti šią sistemą mokslo ir studijų institucijose veikiančių akademinės etikos komisijų bei atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetų registrais. Siūlyta, kad šiuose registruose būtų pateikiama institucijose veikiančių akademinės etikos komisijų ir atitikties mokslinių tyrimų etikai komitetų kontaktinė informacija (telefonų numeriai, elektroninio pašto adresai, nuorodos į interneto svetaines).

Tarnyba taip pat pateikė pastabų ir pasiūlymų ŠMSM dėl **Dirbtinio intelekto naudojimo bendrojo ugdymo mokyklose gairių**.

2.3.2. TARNYBOS REPREZENTAVIMAS

Ataskaitiniais metais Tarnybos specialistai skaitė 17 kvietinių pranešimų (kalbų), iš jų 10 – tarptautiniuose renginiuose. Pranešimai skaityti tiek nacionalinių (pvz., VU, VDU studentų atstovybių, LMT / IANUS / OPUS nacionalinio ir tarptautinio bendradarbiavimo, Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos), tiek tarptautinių organizatorių (pvz., GAIN, „LJZA Summer School“, ETINED, Europos Tarybos, Europos gyvybės mokslų laboratorijos (angl. *European Molecular Biology Laboratory*; toliau – EMBL), ENRIO ir kt.) renginiuose.

3 lentelė. 2021–2025 m. veiklos rodikliai

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
POZICIONUOTI KAIP EKSPERTINĘ INSTITUCIJĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE					
Pateiktų ir priimtų iniciatyvų (pvz., pasiūlymų) dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu, santykis (proc.)	10	50	50	66,76	66,67
Ekspertų darbo grupių sudarymas ir (arba) koordinavimas rengiant gaires, rekomendacijas ir (arba) kitas su akademinė etika susijusias priemones	1	n. d.*	1	1	1
Dalyvavimas nacionalinio ir (arba) tarptautinio pobūdžio strateginėse darbo grupėse, projektų konsorciuose ir pan.	2	3	5	4	5
Kviestinių pranešimų (kalbų) akademinėi bendruomenei ir (arba) visuomenei tarptautiniuose renginiuose dalis (proc.)	50	75	43	59,09	58,82
Vidutinė skundų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo trukmė (dienų sk.)	78	37	65	65	78
Į(SI)TRAUKIMAS Į TEISĖKŪRĄ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ SRITYJE					
Pateiktų pasiūlymų dėl nacionalinių dokumentų, susijusių su mokslo ir studijų kokybės užtikrinimu akademinės etikos ir procedūrų srityje, skaičius	6	6	3	3	3
TARNYBOS REPREZENTAVIMAS					
Kviestinių pranešimų (kalbų) akademinės bendruomenės ir (arba) visuomenės renginiuose skaičius	8	4	7	22	17
SĄLYGŲ DIEGTI INOVACIJAS IR TOBULINTI TARNYBOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJAS SUDARYMAS					
Naujų ir aktualijų, susijusių su akademinė etika, skelbimas ir viešinimas institucijos interneto svetainėje ir kitose medijose lietuvių ir anglų kalbomis (pvz., „LinkedIn“ ir kt.)	32	41	51	200	341
Vidutinis mokymų ir kvalifikacijos kėlimo valandų skaičius vienam darbuotojui (val. / darbuotojui)	42	32	37	24	73
Tarnybos siunčiamų dokumentų, pasirašytų kvalifikuotu elektroniniu parašu, dalis (proc.)	4	9	86	89	98

* n. d. – nėra duomenų.

ETINED 9-asis plenarinis posėdis

Europos mokslo, technologijų ir inovacijų tarybų tinklo pavasario susitikimas

ENRIO konferencija

ENRIO metinė konferencija

Europos mokslo, technologijų ir inovacijų tarybų tinklo pavasario susitikimas. Dr. Reda Cimpmperman

Tarptautiniuose renginiuose pristatyta Tarnybos veikla, dalytasi gerąja Lietuvos patirtimi akademinės etikos srityje ir DI etiško naudojimo mokslo ir studijų procese gairėmis, taip pat dalyvauta diskusijose akademinės etikos, atvirojo mokslo, pasitikėjimo mokslu ir DI temomis. Ypatingas dėmesys skirtas tarptautiniam moksliniam bendradarbiavimui, mokslo komunikacijos ir politikos klausimams (pvz., COALESCE N&R Hubs atstovai, LMT / IANUS, Latvijos mokslo taryba), jaunųjų mokslininkų tarptautiniam ugdymui ir karjeros plėtrai (pvz., „LJZA Summer School“), taip pat mokslinių tyrimų finansavimo ir inovacijų skatinimo klausimams (pvz., LMT „Opus“).

COALESCE narių susitikimas

VU vasaros stovykla

Iš visų 17 kvietinių pranešimų (kalbų) (3 lentelė) 7 buvo skaityti nacionaliniuose renginiuose, kuriuos organizavo VU ir VDU studentų atstovybės, LSS asamblėja, Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija, MRU ir kiti organizatoriai. Šiuose renginiuose daugiausia dėmesio skirta studentams ir doktorantams aktualiems klausimams nagrinėti, jaunųjų tyrėjų akademinės karjeros iššūkiams, akademinėi laisvei, etikos komitetų paraišų etiniams aspektams ir etiškam DI naudojimui akademinėje bendruomenėje.

LSS asamblėja

LSS asamblėja.
Dr. Reda Cimpmperman

2.3.3. SĄLYGŲ TARNYBOS DARBUOTOJŲ KOMPETENCIJAI TOBULINTI SUDARYMAS

2025 m. Tarnyboje buvo sudarytos palankios sąlygos darbuotojų kompetencijoms tobulinti. Jie aktyviai dalyvavo Viešojo valdymo agentūros ir Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie Krašto apsaugos ministerijos parengtuose nemokamuose kokybiškuose nuotoliniuose mokymuose.

Ataskaitiniais metais Tarnybos kontrolierius baigė Viešojo valdymo agentūros Lyderystės akademiją, kurios partneris – ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas. Lyderystės akademija buvo skirta aukščiausio lygio viešojo sektoriaus vadovų bendrųjų ir lyderystės kompetencijų sistemingam stiprinimui, turinčiam tiesioginę reikšmę valstybės institucijų veiklos valdymui ir plėtrai. Programoje dalyvavo daugiau nei 185 aukščiausio lygio viešojo sektoriaus vadovai; kiekvienas dalyvis mokėsi vidutiniškai 23 dienas. Mokymai apėmė strateginio ir taktinio planavimo, komandos ir projektų valdymo, duomenimis grįsto sprendimų priėmimo, komunikacijos, organizacijų atsparumo ir pokyčių valdymo temas, taip pat buvo parengti 32 tiriamieji darbai ir surengti keturi vadovų tinklaveikos renginiai, skatinę tarpžinybinį bendradarbiavimą ir gerųjų praktikų mainus.

Siekiant stiprinti Tarnybos projektinę veiklą, darbuotojai taip pat dalyvavo LMT organizuotuose informaciniuose ir kompetencijų stiprinimo renginiuose.

Lyginamoji 2024–2025 m. darbuotojų dalyvavimo mokymuose ir mokymų tematikų analizė rodo kryptingą orientaciją į kompetencijų stiprinimą prioritetinėse srityse. Didžiausias augimas fiksuojamas DI ir jo etikos taikymo kompetencijų srityje (daugiau nei 12 proc.), mokslinių tyrimų integralumo (daugiau nei 12 proc.) bei lyderystės kompetencijų srityje (daugiau nei 10 proc.).

Tikslines kompetencijas darbuotojai stiprino dalyvaudami akademinės etikos, DI taikymo akademinėje veikloje, komunikacijos ir kituose profesinės kvalifikacijos kėlimo mokymuose. Darbuotojai, kurie atlieka tyrimus, dalyvavo teismų praktikai skirtuose renginiuose.

Be to, darbuotojams buvo organizuoti privalomieji mokymai, įskaitant priešgaisrinės saugos, darbuotojų saugos ir sveikatos bei pirmosios pagalbos mokymus.

Vadovų akademijos diplomų įteikimo ceremonija ISM universitete

Viešojo kalbėjimo mokymai. Iš kairės Dominyka Kievinaitė ir Gabrielė Dambrauskaitė

Komunikacijos mokymai

Pirmosios pagalbos mokymai

III. SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

3.1. SKUNDAI DĖL GALIMŲ ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ

Tarnyba yra įgaliota atlikti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 123 straipsnyje nustatytų administracinių nusižengimų tyrimus. 2025 m. Tarnyboje pradėti du administracinių nusižengimų tyrimai.

Baigtas 1 administracinio nusižengimo tyrimas pagal Administracinių nusižengimų kodekso 123 straipsnio 1 dalį – kito asmens parengto mokslo ar studijų darbo (ar jo dalies) pateikimas mokslo ir studijų institucijai kaip savo mokslo ar studijų darbo (ar jo dalies). Jo metu nustatyta, kad studentas bakalauro darbo gynimo komisijai pateikė ne savo parengtą darbą. Už šį administracinį nusižengimą pažeidėjui surašytas administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu ir paskirta 100 Eur bauda, kuri buvo sumokėta.

2025 m. pradėtas administracinio nusižengimo tyrimas pagal Administracinių nusižengimų kodekso 123 straipsnio 2 dalį – mokslo ar studijų darbo (ar jo dalies) projekto, kuris kito asmens buvo pateiktas mokslo ir studijų institucijai kaip jo paties mokslo ar studijų darbas (ar jo dalis), parengimas ir (arba) perdavimas. Tyrimo metu pateiktos užklauskos dėl informacijos, reikalingos tiriamajai veiklai vykdyti. Šiuo metu tyrimas tęsiamas atsižvelgiant į tai, kad negauti visi duomenys, reikalingi nustatant galimą pažeidėją.

3.2. SKUNDAI DĖL GALIMŲ AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMŲ

Vidutinė skundų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo trukmė – 78 kalendorinės dienos.

MSĮ 17 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad kontrolierius skundą išnagrinėja arba tyrimą atlieka, priima sprendimą ir raštu informuoja pareiškėją ne vėliau kaip per 30 dienų nuo skundo gavimo ar tyrimo pradėjimo dienos. Kai sudėtingos skundo ar tyrimo aplinkybės arba prireikia gauti papildomos informacijos, skundo nagrinėjimo ar tyrimo atlikimo ir sprendimo priėmimo terminas gali būti pratęstas du kartus po 4 mėnesius. Taigi ši nuostata nustato, kad kontrolieriaus sprendimas turi būti priimtas ne anksčiau kaip per 30 ir ne vėliau kaip per 270 kalendorinių dienų.

Ataskaitiniais metais Tarnyboje buvo gauta ir nagrinėta 14 skundų (žr. 4 lentelę), priimti trys kontrolieriaus sprendimai. Pažymėtina, kad du skundai teisės aktų nustatyta tvarka buvo grąžinti pareiškėjams taisyti; Tarnybai gavus vieną ištaisytą skundą, buvo pradėtas jo nagrinėjimas.

4 lentelė. Skundų nagrinėjimas 2025 m.

Gauti skundai	2025 m.	Iš viso
Iš viso	13	14*
Nagrinėtų skundų skaičius	14	14
SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS		
Išnagrinėtų skundų skaičius**	4	4
Atsisakytų nagrinėti skundų skaičius	9	9
2026 m.*** nagrinėtų skundų skaičius	1	2

* Į bendrą skaičių įtrauktas 1 ankstesniais metais (2021 m.) gautas, tačiau 2025 m. nagrinėtas skundas.

** Dėl šių skundų priimti kontrolieriaus sprendimai.

*** Pateikti 2026 m. sausio 1 d. duomenys.

5 pav. Skundų skaičius 2015–2025 m.

Iš 13 ataskaitiniais metais gautų skundų devyniais atvejais atsisakyta juos nagrinėti dėl šių priežasčių: 1) skundas negalėjo būti nagrinėjamas pagal kontrolieriui MSJ nustatytą kompetenciją (N = 1), 2) skundas persiųstas kitam viešojo administravimo subjektui (N = 8). Šių skundų nagrinėjimas vidutiniškai užtruko 3 kalendorines dienas.

Dauguma ataskaitiniais metais nagrinėtų skundų buvo susiję su galimais akademinės etikos ir (arba) akademinės etikos nuostatų įgyvendinimo procedūrų pažeidimais universitetuose (53,9 proc.). Palyginti su 2024 m. duomenimis, skundų dalis dėl galimai neetiškų veiksmų universitetuose padidėjo 40 procentinių punktų. Lyginant su 2024 m., skundų dalis dėl galimai neetiškų veiksmų kolegijose padidėjo du kartus, o skundų dalis dėl galimai neetiškų veiksmų mokslinių tyrimų institutuose išliko nepakitusi.

Ataskaitiniais metais buvo siekiama, kad skundai būtų išnagrinėti ir kontrolieriaus iniciatyva pradėti tyrimai būtų atlikti per vidutiniškai 270 kalendorinių dienų. Pateikti duomenys rodo, kad šis rezultato rodiklis pasiektas neviršijant nustatytos reikšmės – vidutinė skundų nagrinėjimo ir tyrimų atlikimo trukmė sudarė 78 kalendorines dienas.

2025 m. Tarnyba dalyvavo keturiuose teisiniuose procesuose (trijuose – Regionų administraciniame teisme ir viename – Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme), iš jų du teisminiai procesai baigti ataskaitiniais metais.

IV. BENDRADARBIAVIMAS

4.1. NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS

Tarnyba ataskaitiniais metais aktyviai bendradarbiavo su Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariais, Seimo kontrolierių įstaiga, Bioetikos komitetu, ŠMSM, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatu, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba ir kt. Tarnyba palaiko nuolatinius ryšius su MSI etikos bei atitikties komitetais (komisijomis). Atsižvelgdama į MSI išreikštą efektyvesnės tarpusavio komunikacijos poreikį, Tarnyba inicijavo bendros „Microsoft Teams“ informacinės erdvės, skirtos dalytis aktualijomis, renginių informacija ir gerosiomis praktikomis, įkūrimą. Tarnyba taip pat sukūrė mokslo komunikacijos platformą, kurios tikslas – suteikti atvirą erdvę visiems, besidomintiems mokslo komunikacija ar norintiems prie jos prisidėti.

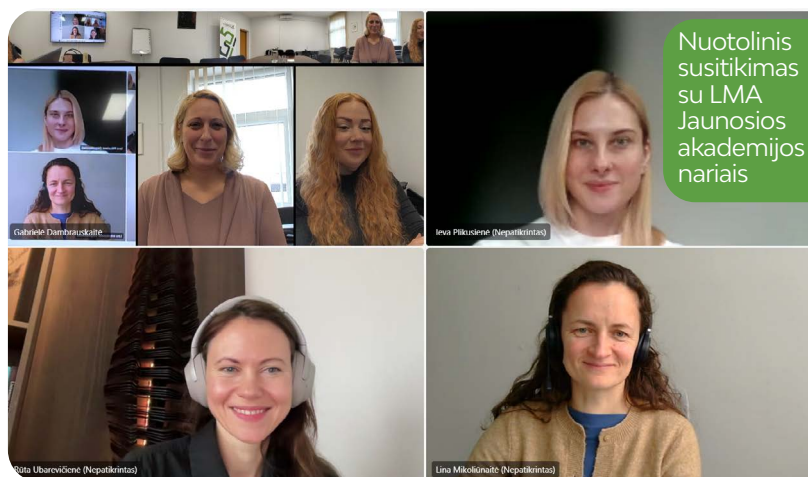
Nacionaliniu ir instituciniu lygmenimis svarbūs Tarnybos partneriai yra LSS ir VU Studentų atstovybė, atstovaujanti studentų interesams. 2025 m. gegužės mėn. buvo pasirašytas bendras bendradarbiavimo memorandumas, kuriuo siekiama stiprinti studentų supratimą apie akademinę etiką, skatinti atsakingą elgesį studijų procese ir įtraukti studentų atstovus į akademinės etikos ugdymo veiklas.

Tarnyba bendradarbiauja su LMS, siekdama geriau identifikuoti jaunųjų mokslininkų ir doktorantų patiriamus iššūkius. LMS pristatytos akademinės etikos procedūros, konsultavimo galimybės ir kreipimosi tvarka, taip siekiama mažinti jaunųjų tyrėjų informacinį neapibrėžtumą ir baimes dėl galimų neigiamų pasekmių, kai keliama etikos klausimai.

Ataskaitiniais metais Tarnyba tęsė bendradarbiavimą su LMT ir LINO biuru (Lietuvos mokslo ir inovacijų ryšių ir kompetencijos biuras Briuselyje): vasario mėn. dalyvavo IANUS projekto organizuotoje politinių diskusijų laboratorijoje, skirtoje pasitikėjimui mokslu stiprinti iš mokslinius tyrimus finansuojančių organizacijų perspektyvos, birželio mėn. patirtimi dalijosi projekto „Atviras universalus mokslas“ baigiamajame renginyje, kuriame tyrėjai, MSI atstovai ir politikos formuotojai diskutavo apie atviros ir etiškos mokslo kultūros plėtrą. Tarnyba buvo pakviesta teikti ekspertines įžvalgas dėl duomenų valdymo planų, akcentuojant mokslinių tyrimų atitiktį akademinės etikos principams. Renginio metu aptartas šios formos praktinis taikymas ir jos nauda tyrimų skaidrumui bei nuoseklumui užtikrinti. Diskutuota apie piliečių mokslo vaidmenį, DI taikymo rizikas ir galimybes bei etikos principų svarbą formuojant naujas mokslo komunikacijos gaires.

2025 m. Tarnybos darbuotojai taip pat dalyvavo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo apskritojo stalo diskusijoje „Žmogaus teisių apsauga šiandien administracinėje justicijoje ir institucijų bendradarbiavimo svarba“ ir kitų organizacijų bei įstaigų organizuose renginiuose bei diskusijose.

Bendradarbiaujant su kitomis institucijomis siekiama stiprinti akademinės etikos kultūrą, didinti akademinį sąmoningumą ir užtikrinti mokslinės veiklos skaidrumą.

4.2. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Tarnyba toliau nuosekliai stiprino tarptautinį bendradarbiavimą akademinės etikos, sąžiningumo, atvirojo mokslo ir DI etikos srityse, aktyviai jungdamasi prie tarptautinių iniciatyvų ir projektų.

Rugpjūčio mėn. Tarnyba tapo COPE nare. Tai suteikia galimybę naudotis tarptautine ekspertine patirtimi, etikos atvejų duomenų baze ir praktinėmis rekomendacijomis, sprendžiant plagijavimo, autorystės, duomenų klastojimo, pakartotinio spausdinimo bei DI naudojimo publikacijose klausimus.

Taryba aktyviai dalyvauja ENRIO tinklo veikloje. Balandžio mėn. Osle (Norvegija) vykusiam ENRIO susitikime aptarti aktualūs tyrimų etikos ir integralumo klausimai, įskaitant DI taikymą moksliniuose tyrimuose, socialinių ir humanitarinių mokslų etinius aspektus, komunikacijos iššūkius bei sąvokų suvienodinimo poreikį. Rugsėjo mėn. vykusiam susitikime patvirtintas ENRIO strateginis planas, kurį rengiant dalyvavo Tarybos kontrolierius, o Tarybos analitikas pristatė parengtą apžvalgą „Skirtingų leidėjų ir COPE dirbtinio intelekto naudojimo apžvalga rengiant mokslo publikacijas“. Kas dvejus metus ENRIO organizuoja kongresą, ataskaitiniais metais jis vyko Liublianoje (Slovėnija) rugsėjo mėn. Tarybos atstovai vedė praktinį seminarą tema „Ateitis yra dabar: dirbtinis intelektas, akademinė etika ir mokslo komunikacija“ (angl. *The Future is Now: AI, Academic Ethics and Science Communication*) ir žodiniu pranešimu pristatė tyrimą „Etikos pažeidimų suvokimas ir jų pasekmės: nacionalinio akademinės bendruomenės tyrimo Lietuvoje rezultatai“ (angl. *Perceptions of Ethical Breaches and Consequences: Results from the National Lithuanian Survey in Academia*). Kongrese dalyvavo daugiau nei 250 dalyvių iš 35 šalių. Praktinio seminaro santrauka ir pranešimas anglų kalba publikuoti leidinyje „**Book of Abstracts ENRIO 2025 Congress on Research Integrity Practice**“ (liet. „ENRIO 2025 kongreso „Mokslinių tyrimų etikos praktika“ santraukų leidinys“).

Ataskaitinių metų vasario mėn. kontrolierius pristatė Tarybos veiklą Pasaulinio akademinio sąžiningumo GAIN (angl. *Global Academic Integrity Network*) tinkle, kuris vienija viso pasaulio institucijas, siekiančias stiprinti akademinį sąžiningumą, skaidrumą ir aukštojo mokslo kokybę. Gegužės mėn. vyko GAIN susitikimas, kurio metu Tarybos analitikas pristatė Tarybos tyrimą „Atsakingo mokslo barometras 2024“. Rugsėį vykusiam susitikime Taryba prisidėjo prie tarptautinių diskusijų apie akademinį sąžiningumą, DI naudojimą studijose ir kovą su akademinio sukčiavimu, dalijosi Lietuvos patirtimi ir perėmė kitų šalių taikomus sprendimus. Pristatyta tarptautinė patirtis dėl nesavarankiškų mokslo ir studijų darbų rengimo reguliavimo, GAIN tinklo ekspertai iš Australijos ir Airijos pasidalijo nacionalinėmis įžvalgomis. Aukštojo mokslo kokybės ir standartų agentūra (angl. *Tertiary Education Quality and Standards Agency, TEQSA*) pasidalijo nacionalinėmis patirtimis, kurios buvo integruotos į studiją „Nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūla Lietuvoje. Ekspertinės įžvalgos“. Taip pat surengta diskusija su Airijos kokybės ir kvalifikacijų agentūros (angl. *Quality and Qualifications Ireland, QQI*) atstovėmis.

2025 m. ŠMSM Tarybos kontrolierių delegavo Lietuvos atstovų į du Europos mokslinių tyrimų erdvės (angl. *European Research Area, toliau – ERA*) komitetus: „Dirbtinis intelektas moksle“ ir „Etika ir mokslinių tyrimų sąžiningumas“. Danijoje pirmininkavimo ES Tarybai renginyje lapkričio mėn. vyko pirmas ERA susitikimas „Dirbtinis intelektas moksle“. Jame pristatyta Lietuvos pozicija dėl atsakingo ir etiško DI taikymo moksle, nacionalinių gairių ir indėlio į Europos DI ekosistemos stiprinimą, pabrėžiant pasitikėjimo, akademinės etikos

ir bendrų Europos vertybių svarbą. Taip pat renginio metu pristatyta iniciatyvos RAISE (angl. *Resource for AI Science in Europe*) platforma, kuria siekiama stiprinti Europos DI tyrimus, skatinti bendradarbiavimą tarp mokslo, verslo ir politikos formuotojų bei užtikrinti, kad DI būtų kuriamas ir taikomas atsakingai bei etiškai.

Kontrolierius tęsė veiklą Europos Tarybos Švietimo etikos, skaidrumo ir sąžiningumo platformoje ETINED.

Spalio mėn. kontrolierius buvo pakviestas atstovauti Lietuvai Strasbūre vykusioje plenarinėje diskusijoje, ETINED tinklo organizuotoje konferencijoje „Dirbtinis intelektas ir švietimas“. Konferencijoje buvo pasidalyta Lietuvos patirtimi akademinės etikos, DI ir švietimo srityse, aptarti DI taikymo švietime iššūkiai, kokybiško ugdymo užtikrinimas DI eroje. Lapkričio mėn. 9-ajame ETINED plenarinio posėdžio susitikime Maltoje kontrolierius buvo pakviestas pristatyti ir apibendrinti sesijos (angl. *Contributing to the Centre – National Roles in Preventing and Countering Education Fraud*) diskusijas.

ETINED konferencija Strasbūre

Gegužės ir rugpjūčio mėn. Rygoje vykusiuose Europos mokslo, technologijų ir inovacijų tarybų ir DBU (vok. *Deutsche Bundesstiftung Umwelt*) Baltijos šalių alumnų susitikimuose kontrolierius apžvelgė DI vaidmenį ir etišką jo naudojimą moksliniuose tyrimuose.

Tarybos vyriausiasis analitikas Latvijos jaunųjų mokslininkų asociacijos organizuotoje vasaros mokykloje pristatė Lietuvos patirtį akademinės etikos srityje, Tarybos veiklos modelį, skundų nagrinėjimo praktiką, neetiško elgesio prevencines iniciatyvas ir Atsakingo mokslinio tyrimo barometro 2024 m. rezultatus. Taryba aktyviai dalijosi institucine patirtimi su Latvijos akademinė bendruomene, nes kaimyninėje šalyje šiuo metu nėra nacionalinės akademinės etikos institucijos, ir skatino imtis iniciatyvų stiprinant akademinį sąžiningumą nacionaliniu mastu.

Birželio mėn. Heidelberge (Vokietija) EMBL konferencijoje „In Science We Trust?“ (liet. „Ar pasitikime mokslu“) kontrolierius pristatė pranešimą apie Lietuvos akademinės bendruomenės požiūrį į pasitikėjimą mokslu ir etinius DI naudojimo iššūkius.

Konferencija „Ar pasitikime mokslu?“ Heidelberge

Tarnybos projektų koordinatorius dalyvavo UNESCO būstinėje Paryžiuje vykusioje konferencijoje „Promoting Equitable Science During Crisis“ (liet. „Teisingo mokslo skatinimas krizių metu“), kurioje buvo pristatyti dokumentai „The PREPARED Code“ (liet. „PREPARED kodeksas“) ir „The TRUST Code Supplement“ (liet. „TRUST kodekso papildinys“). Juose aptariama akademinė laisvė, tyrėjų saugumas ir etiški bendradarbiavimo iššūkiai pandemijų, konfliktų ir kitų krizių kontekste.

Rugsėjo mėn. Upsaloje (Švedija) vyko Europos akademinės etikos ir sąžiningumo konferencija (ECEIA25), kurią organizavo Europos akademinio sąžiningumo tinklas (angl. *European Network for Academic Integrity*, ENAI) kartu su Upsalos universiteto Mokslinių tyrimų etikos ir bioetikos centru. Konferencijoje Tarnybos patarėjas (vyr. analitikas) skaitė pranešimą „Academia’s View on Trust in Science and AI: Findings from a Lithuanian National Survey“ (liet. „Akademinės bendruomenės požiūris į pasitikėjimą mokslu ir dirbtiniu intelektu: Lietuvos nacionalinės apklausos rezultatai“), kuriame buvo pristatyti Lietuvos nacionalinės apklausos rezultatai apie pasitikėjimą mokslu ir DI akademinėje bendruomenėje.

Gegužės mėn. Strasbūre (Prancūzija) vykusiame Europos Tarybos Skaitmeninio pilietiškumo švietimo forume (angl. *Digital Citizenship Education Forum*) kontrolierius pristatė DI etikos gaires aukštajame moksle ir pabrėžė akademinės etikos svarbą ugdant skaitmeninį raštingumą bei kritinį mąstymą. Tarnybos indėlis šiame forume prisidėjo prie bendrų Europos diskusijų apie neetiško elgesio prevenciją, atsakingą DI naudojimą studijose ir technologinių kompetencijų stiprinimą mokslo ir studijų institucijose. Tarnyba nuosekliai įsitraukia į Europos lygmens diskusijas dėl DI taikymo moksle ir tyrimuose.

UNESCO konferencija

Europos Tarybos forumas apie skaitmeninį švietimą Strasbūre

V. TARNYBOS VALDYMAS

Vykdydama savo veiklą, Tarnyba vadovaujasi veiklą reglamentuojančiais teisės aktais ir taiko gerąsias valdymo praktikas. 2025 m., kaip ir ankstesniais metais, atlikta Tarnybos vidaus teisės aktų peržiūra, siekiant užtikrinti jų atitiktį pasikeitusiam teisiniam reglamentavimui ir Tarnybos veiklos poreikiams.

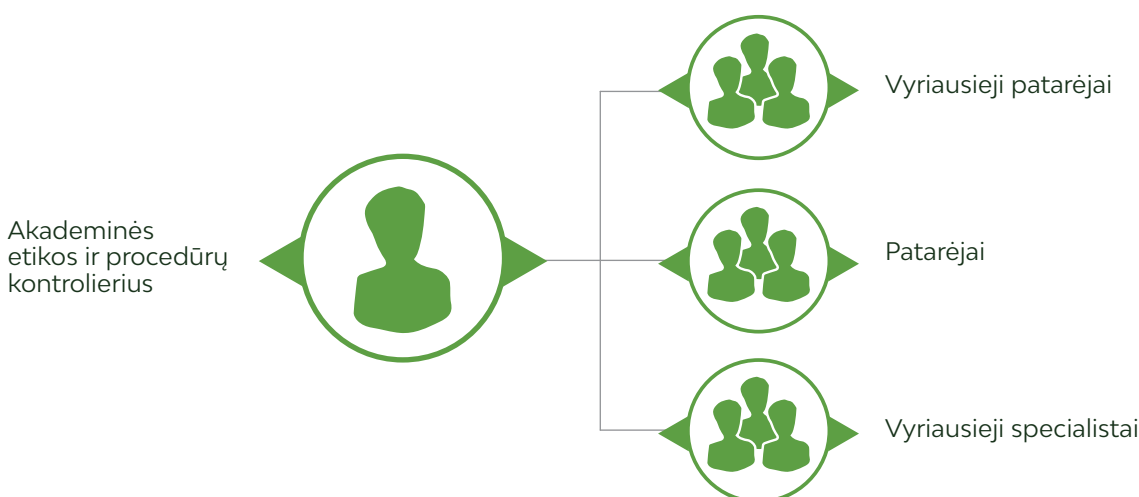
Taip pat 2025 m. Tarnyboje pradėtas rengti trejų metų laikotarpį apimantis Lyčių lygybės planas. Šiuo planu siekiama nuosekliai ir sistemiškai įgyvendinti lyčių lygybės principus Tarnybos veikloje ir vidaus procesuose.

Tarnyboje nuosekliai skiriama dėmesio vidaus kontrolės priemonėms įgyvendinti ir rizikoms valdyti, siekiant užtikrinti Tarnybos veiklos skaidrumą, efektyvumą ir teisėtumą. Taip pat nemaža dėmesio skiriama korupcijos prevencijos priemonėms įgyvendinti ir šią sritį reglamentuojančių teisės aktų laikymuisi užtikrinti.

5.1. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Per 2025 m. Tarnyboje vyko minimalūs darbuotojų pasikeitimai – vienas asmuo nusprendė karjerą tęsti kitur, o nuo balandžio mėnesio Tarnyboje pradėjo dirbti du nauji specialistai.

2025 m. Tarnyboje dirbo valstybės pareigūnas (kontrolierius) ir jam tiesiogiai atskaitingi karjeros valstybės tarnautojai bei darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis. Tarnybos personalą sudaro vyriausieji patarėjai, patarėjai ir vyriausieji specialistai (6 pav.).

6 pav. Tarnybos valdymo schema

Ataskaitinių metų gruodžio 31 d. Tarnyboje dirbo 11 asmenų (8 moterys ir 3 vyrai): kontrolierius (valstybės pareigūnas), 1 vyriausiasis patarėjas (darbo sutarties pagrindu), 3 patarėjai (2 – valstybės tarnautojai; 1 – darbo sutarties pagrindu) ir 6 vyriausieji specialistai (visi darbo sutarties pagrindu, 2 iš jų po pusę etato). Tarnybos darbuotojų amžiaus vidurkis siekė 45 metus. Vasario mėn. vyko Tarnybos darbuotojų patikėtinio rinkimai, organizuoti įvykus personalo kaitai institucijoje. Trejų metų kadencijai darbuotojų patikėtinu išrinktas Tadas Sobenka.

Visi Tarnybos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą – ne žemesnį nei magistro kvalifikacinį ar jam prilygintą laipsnį. Iš 2025 m. gruodžio 31 d. dirbusių asmenų keturi darbuotojai turėjo mokslų daktaro

Patarėjas
Tadas Sobenka

laipsnį (po 1 – biomedicinos, teisės, 2 asmenys – sociologijos). Vertinant Tarnybos darbuotojų paskutinį įgytą universitetinį išsilavinimą pagal jo suteikimo metus, matyti, kad Tarnyboje dirba specialistai, turintys socialinių, biomedicinos arba fizinių mokslų universitetinį išsilavinimą. Darbuotojai pagal paskutinį įgytą išsilavinimą yra ISM Vadybos ir ekonomikos universiteto, Lježo universiteto (Belgijos Karalystė), Kauno technologijos universiteto, MRU, Vilniaus Gedimino technikos universiteto, VU, Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto (dab. VDU Švietimo akademija) alumnai.

Ataskaitiniais metais laikinai nedarbingi buvo 5 darbuotojai, iš viso 17 k. d. arba 15 d. d., visiems Tarnybos darbuotojams buvo suteikta galimybė dalį darbo laiko dirbti nuotoliniu būdu. Po kasmetinio ankstesnių metų veiklos vertinimo, atlikto 2025 m. sausio mėn., aštuoniems Tarnybos darbuotojams buvo padidinti pareiginės algos koeficientai. Taip pat aštuoniems Tarnybos darbuotojams įvairiais 2025 m. laikotarpiais skirtos 12–50 proc. pareiginės algos dydžio priemokos už papildomų funkcijų, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą arba už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą, kai yra padidėjęs darbų mastas, atliekant pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir neviršijant nustatytos darbo laiko trukmės.

Metų pabaigoje, įvertinus Tarnybos tikslus ir pasiektus rezultatus, darbuotojai buvo paskatinti mokant vienkartinės išmokas (60–100 proc. pareiginės algos dydžio). 2025 m. duomenimis, Tarnybos darbuotojų (neskaičiuojant kontrolieriaus) pareiginės algos koeficientų vidurkis buvo 1,20.

5.2. FINANSINIAI IŠTEKLIAI

Ataskaitiniais metais Tarnybos vykdomai programai „Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos valdymas“ iš valstybės biudžeto buvo skirta 426 tūkst. eurų, iš jų 341 tūkst. eurų sudarė lėšos darbo užmokesčiui. Pagal minėtą programą Tarnyba panaudojo 100 proc. valstybės biudžeto lėšų.

Informacija apie biudžeto lėšų panaudojimą skelbiama Tarnybos interneto svetainės skiltyje **Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai - Etikostarnyba.lt**.

2025 m. buvo įsigytos 2023–2025 m. finansinio audito paslaugos. Finansinių auditų 2023–2024 m. ataskaitos taip pat skelbiamos **Tarnybos interneto svetainėje**.

5.3. INFORMACINIAI IŠTEKLIAI

2025 m. Tarnyboje nuosekliai buvo stiprinamas kibernetinis saugumas, siekiant užtikrinti informacinių sistemų ir duomenų apsaugą bei atitiktį galiojantiems teisės aktams. Viena iš pagrindinių įgyvendintų priemonių – atnaujinti informacinių sistemų duomenų saugumo nuostatai. Šie nuostatai buvo peržiūrėti ir patikslinti atsižvelgiant į pasikeitusius Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius kibernetinį saugumą, taip pat į naujausias gerąsias praktikas šioje srityje. Atnaujinti dokumentai sustiprino Tarnybos vidaus kontrolės priemones ir aiškiau apibrėžė atsakomybes kibernetinio saugumo srityje.

Daug dėmesio buvo skiriama Tarnybos darbuotojų kompetencijoms stiprinti. Tarnybos darbuotojai dalyvavo kibernetinio saugumo mokymuose „Kibernetinė higiena darbe“, kurių metu buvo supažindinti su dažniausiai pasitaikančiomis kibernetinėmis grėsmėmis, saugaus darbo naudojantis informacinėmis sistemomis principais ir incidentų atpažinimu. Mokymai prisidėjo prie darbuotojų sąmoningumo didinimo ir saugesnių kasdienių darbo įpročių formavimo.

Be teorinių mokymų, Tarnybos darbuotojai turėjo galimybę praktiškai išbandyti savo žinias, dalyvaudami nacionalinėse kibernetinio saugumo pratybose „Kibernetinis skydas 2025 PhishEx“. Pratybų metu buvo imituojamos realios kibernetinės grėsmės, leidusios įvertinti darbuotojų reakciją, pasirengimą ir gebėjimą atpažinti sukčiavimo atakas. Ši patirtis padėjo identifikuoti tobulintinas sritis ir sustiprino bendrą Tarnybos pasirengimą kibernetiniams incidentams.

Ataskaitiniais metais taip pat buvo įgyvendinti svarbūs informacinių technologijų (toliau – IT) srities pakeitimai, kuriais siekiama didinti IT infrastruktūros patikimumą, saugumą ir efektyvumą. Viena svarbiausių

įgyvendintų priemonių – centralizuotas antivirusinės programinės įrangos valdymas. Šis sprendimas leido užtikrinti bendrą apsaugos politiką visose kompiuterių darbo vietose, operatyviau reaguoti į galimas grėsmes ir efektyviau administruoti antivirusinių sprendimų būklę.

Kompiuterių darbo vietose taip pat buvo įgyvendintas centralizuotas operacinių sistemų naujinimų valdymas. Centralizavus atnaujinimų diegimo procesą, užtikrinta, kad bus laiku diegiamos saugumo pataisos ir funkciniai atnaujinimai, sumažinta saugumo spragų rizika ir įtvirtintas sistemų stabilumas. Šis sprendimas leido sumažinti rankinio administravimo poreikį ir užtikrinti nuoseklų IT infrastruktūros atnaujinimą.

Įgyvendinti pakeitimai prisidėjo prie bendro Tarybos IT aplinkos saugumo lygio didinimo, sumažino incidentų tikimybę ir sudarė prielaidas patikimesniam bei efektyvesniam šių technologijų valdymui.

5.4. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

Ataskaitiniais metais Taryba vykdė tikslingą ir kryptingą komunikaciją, integruotą į pagrindinių funkcijų įgyvendinimo procesą. Komunikacija apėmė institucinę, teminę, šviečiamąją ir tarptautinę veiklą, orientuotą į akademinės etikos stiprinimą, Tarybos matomumo didinimą, jos, kaip ekspertinės institucijos, pozicionavimą bei dialogo su akademinė bendruomene ir visuomene gerinimą.

Viešoji ir tikslinė komunikacija. Taryba, orientuodamasi į akademinę bendruomenę, studentus ir visuomenę, rengė ir platino informaciją apie savo veiklą ir akademinės etikos aktualijas, administravo interneto svetainę ir socialinių tinklų paskyras. Siekiant efektyviau pasiekti studentų auditoriją, Tarybos veikla buvo viešinama studentų bendruomenėse, bendradarbiaujant su studentų atstovybėmis. Reguliariai leistas institucinis naujienlaiškis, o komunikacijos turinys buvo koreguojamas atsižvelgiant į kylančius klausimus ir identifikuotas rizikas, taip prisidedant prie neetiško elgesio prevencijos ir informuotumo didinimo.

Daugiausia dėmesio skirta trims veikloms:

- 1) organizuota vieša diskusija festivalyje „Būtent!“, skirta DI taikymo akademinėje veikloje iššūkiams ir rizikoms aptarti, prisidedant prie visuomenės informavimo, kritinio mąstymo ir atsakingo technologijų naudojimo skatinimo;
- 2) Taryba prie akademinės etikos temų sklaidos prisidėjo dalyvaudama VU Teisės fakulteto tinklalaidėje „TeisėTALK“, kurioje akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė dr. Reda Cimperman aptarė Tarybos veiklą, akademinės etikos reikšmę moksle ir studijose bei aktualiausius XXI a. akademinės etikos iššūkius. Pokalbį vedė S. Granskas;
- 3) organizuota metinė konferencija „Academic Ethics in Higher Education: Study Approaches, Assessment, and the Role of AI“ (liet. „Akademinė etika aukštajame moksle: studijų metodai, vertinimas ir dirbtinio intelekto vaidmuo“).

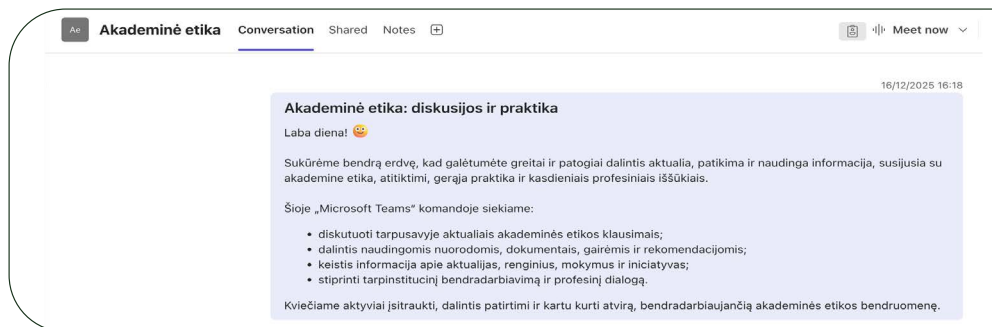
Ryšiai su žiniasklaida ir komunikacijos partneriais. Ataskaitiniais metais Taryba plėtojo bendradarbiavimą su nacionalinėmis žiniasklaidos priemonėmis ir komunikacijos partneriais, rengė spaudos pranešimus ir ekspertinius komentarus, siekdama didinti akademinės etikos temų matomumą ir užtikrinti patikimos, ekspertinės informacijos sklaidą.

Vidinė komunikacija. Taryboje nuosekliai stiprinama vidinė komunikacija, užtikrinant sklandų informacijos srautą, darbuotojų įsitraukimą ir palankų darbo mikroklimatą. Palaikomas atviras dialogas, skatinamas bendradarbiavimas ir grįžtamasis ryšys, darbuotojams teikiama metodinė ir organizacinė pagalba, taip prisidedant prie komandos stiprinimo ir Tarybos veiklos efektyvumo.

Bendradarbiavimas su akademinė bendruomene. Sukurtas nuolatinis bendradarbiavimo kanalas „Microsoft Teams“ platformoje, sudarantis galimybes operatyviai keisti informaciją, stiprinti bendruomenės ryšius ir palaikyti tęstinį dialogą akademinės etikos klausimais.

5.5. PROJEKTINĖ VEIKLA

Ataskaitiniais metais, įgyvendinant Tarnybos veiklos tikslus, buvo nuosekliai plėtojama projektinė veikla, orientuota į akademinės etikos, sąžiningumo ir atsakingo mokslo principų stiprinimą nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis. Tarnyba pateikė 11 projektų paraiškų, iš jų 2 finansavimas buvo patvirtintas ir šie projektai pradėti įgyvendinti; 1 projektui buvo skirtas finansavimas, tačiau dėl didelės konkurencijos socialinių mokslų srityje finansavimas buvo skirtas tik aukščiausius balus surinkusioms paraiškoms (ŠMSM socialiniams mokslams skyrė tik 7 vietas), 4 paraiškų vertinimo rezultatai dar nepaskelbti, o 4 paraiškoms finansavimas nebuvo skirtas.

5 lentelė. Pateiktų ir vykdomų projektų skaičius (vnt.)

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
Pateikta	0	1	0	2	11
Vykdoma	2	2	2	0	2

Tarnyba sausio mėn. pradėjo vykdyti COALESCE projektą. Tapome COALESCE nacionalinių ir regioninių centrų (angl. *National and Regional Hubs, N&R Hubs*) tinklo dalimi, šiuo metu šis tinklas vienija 23 organizacijas visoje Europoje. COALESCE projektas siekia sukurti Europos mastu veikiančią mokslo komunikacijos infrastruktūrą – Kompetencijų centrą, kuris teiktų išteklius, metodikas, mokymus ir strateginę paramą mokslo komunikacijos srityje. Vienas iš pagrindinių projekto tikslų yra sukurti nacionalinių ir regioninių centrų tinklą, užtikrinantį projekto veiklą įgyvendinimą įvairiuose Europos regionuose, atsižvelgiant į vietinius kontekstus. Tapusi COALESCE nacionaliniu ir regioniniu centru, Tarnyba aktyviai prisideda prie projekto veiklų: kuria ir pritaiko metodines priemones bei įrankius mokslo komunikacijos dalyviams Lietuvoje (2025 m. išverstas leidinys „Krizių navigacijos vadovas“), rūpinasi projekto išteklių vertimu, viešinimu ir sklaida, taip pat prisideda prie gebėjimų atpažinti klaidingą informaciją ir dezinformaciją stiprinimo. Be to, Tarnyba sukūrė mokslo komunikacijos platformą Lietuvoje, skirtą visiems, kurie domisi mokslo sklaida arba nori patys prisidėti prie mokslo komunikacijos.

Ataskaitinių metų spalio mėn. įvyko pirmas COST projekto (angl. *Seed Priming Solutions: Boosting Crop Resilience for a Sustainable Future*) narių susitikimas ir pradėtos vykdyti veiklos. Į šį projektą įsitraukė 42 tarptautiniai partneriai iš 23 šalių. Dalyvaudama „PrimSeedPower“ veikloje, Taryba yra atsakinga už rizikų vertinimą ir politikos formavimą, įtraukties ir žinių sklaidą bei tarptautinių darbo grupių veiklos koordinavimą. Projektinis indėlis orientuotas į atsakingo mokslo politikos formavimą, etinių standartų diegimą, skaidraus tarpdisciplininio bendradarbiavimo stiprinimą, taip pat kompetencijų gerinimą akademinės etikos ir DI taikymo atvirojo mokslo kontekste, inovacijų valdymo ir tarptautinių tinklų koordinavimo srityse.

2025 m. vasario mėn. Taryba, atsižvelgdama į LMT ir ŠMSM paskelbtą kvietimą, ataskaitiniu laikotarpiu pasiūlė doktorantūros temą „Atvirojo mokslo kultūros stiprinimas: tyrimo duomenų atvėrimo valdymo priemonės ir iššūkiai skatinant mokslinį sąžiningumą“. Šiai temai buvo numatyta parama valstybės finansuojamai doktorantūros vietai.

Spalio mėn. Taryba koordinavo ir parengė paraišką gauti COST projekto ASSES-AI (angl. *Academic Ethics and Science Security in Europe: AI, Prevention and Learning*) finansavimą (27 tarptautiniai partneriai). Projekto tikslas – stiprinti mokslo saugumą, tyrimų sąžiningumą, akademinę etiką ir pasitikėjimą mokslu sparčiai besivystančių DI ir skaitmeninių technologijų kontekste. Projekto uždaviniais siekiama didinti DI raštingumą akademinėje bendruomenėje, teikti įrodymais grįstas įžvalgas politikos formuotojams bei rengti praktines atsakingo ir etiško DI naudojimo moksle ir studijose gaires. Paraiškoje numatyta kurti Akademinės etikos barometrą – MSI savianalizės priemonę, leidžiančią įsivertinti pasirengimą dirbti DI aplinkoje, identifikuoti etines rizikas ir stiprinti skaidrumą bei pasitikėjimą, rengti nuolat atnaujinamas praktines gaires, ypatingą dėmesį skiriant ankstyvosios karjeros tyrėjų etiniam sąmoningumui ir atsakingam DI taikymui.

Taip pat spalio mėnesį Taryba parengė paraišką dėl COST projekto CASCADIA (angl. *Career Stability and Development through Institutional Alliances*) finansavimo (37 partneriai iš 19 šalių). Projekto tikslas – Europos MSI sukurti bendras, praktiškai veikiančias tyrėjų karjeros sistemas, kurios padėtų nuosekliai ugdyti tyrėjus ir užtikrinti jų karjeros stabilumą. Projektu siekiama skatinti tarpvalstybinį ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą, sudaryti sąlygas keistis patirtimi ir kartu išbandyti sprendimus, leidžiančius praktiškai įgyvendinti Europos tyrėjų karjeros politikos principus, ypač susijusius su skaidria atranka, kompetencijomis grįsta pažanga ir įtraukiomis karjeros galimybėmis. Ypatingas dėmesys projekte skiriamas jaunesiems tyrėjams bei institucijoms iš COST įtraukties tikslinių šalių, siekiant stiprinti jų administracinius ir strateginius pajėgumus tyrėjų karjeros srityje.

Taryba lapkričio mėn. parengė HORIZON-WIDERA-2025-01-ACCESS-01 „SEE-PoWer“ (angl. *Supervising for Excellence: Enhancing the Potential of Early-Career Researchers in Widening Countries*) projektą (18 tarptautinių partnerių). Jo tikslas – stiprinti doktorantūros ir jaunųjų tyrėjų ugdymo kokybę mažiau pažengusiose ES šalyse, sukuriant aiškia, skaidrią ir duomenimis grįstą sistemą, kuri padėtų ankstyvosios karjeros tyrėjams augti, įgyti reikiamų kompetencijų ir sėkmingai planuoti karjerą moksle. Projekto finansavimo atveju Taryba parengtų nacionalinių ir ES etikos procedūrų palyginamąją analizę, etikos priežiūros ir elgesio kodeksą, vertinimo gaires ir mokymo modulį, apimančią akademinės etikos, akademinio sąžiningumo ir atsakingo DI naudojimo tyrimuose temas.

Ataskaitinių metų lapkričio mėn. Tarnyba pateikė HORIZON-WIDERA-2025-01-ACCESS-01 „BESA“ (angl. *Bridging Excellence (BESA): Smart & Healthy Campuses as Living Labs for Green and Digital Transitions*) projektą (12 tarptautinių partnerių). Jo tikslas – stiprinti mažiau įtrauktų (priklausančių *Widening* kategorijai) šalių universitetų institucinius gebėjimus, valdymą ir skaitmeninę brandą, kad jie galėtų tvariai dalyvauti aukščiausio lygio mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklose. Tarnyba rengtų akademinės etikos vertinimo anketas, kurtų rizikos protokolus, atliktų viešosios komunikacijos priemonių etinę patikrą ir teiktų rekomendacijas universitetams bei nacionalinėms institucijoms, siekdama užtikrinti, kad skaitmeninė pažanga vyktų laikantis aukščiausių etikos standartų.

Vasario mėn. Tarnyba parengė „Erasmus+“ KA122-ADU programos paraišką „Akademinės etikos kultūra Europoje: prevencija, etiškas dirbtinio intelekto naudojimas ir mokymosi metodikų tobulinimas“ (10 tarptautinių partnerių). Nors projektui finansavimo neskirta, paraiška atspindėjo Tarnybos strategines kryptis – suaugusiųjų kompetencijų stiprinimą, tarptautinės patirties perėmimą ir jos pritaikymą Lietuvos aukštojo mokslo bei tyrimų institucijose, taip pat metodinės pagalbos ir neetiško elgesio prevencinių priemonių plėtrą akademinės etikos srityje.

Gegužės mėn. Tarnyba parengė ir Lietuvos kultūros tarybai pateikė projekto „Autorių teisės, akademinis sąžiningumas ir DI: tarp idėjos ir plagijavimo“ paraišką (6 partneriai). Šio projekto tikslas – stiprinti akademinės bendruomenės, kūrėjų ir visuomenės gebėjimus atpažinti, suprasti ir taikyti autorių teisių bei gretutinių teisių apsaugos principus, skatinti akademinį sąžiningumą, raštingumą ir intelektinės nuosavybės suvokimą DI naudojimo kontekste. Paraiškoje buvo numatytas taikomas tyrimas, kurio metu būtų analizuojami autorių teisių ir gretutinių teisių pažeidimų atvejai, susiję su DI įrankių naudojimu akademinėje aplinkoje, identifikuojamos pagrindinės rizikos ir spragos bei įvertinama akademinės bendruomenės taikoma praktika. Tyrimo rezultatus planuota panaudoti rengiant praktines rekomendacijas ir metodinę medžiagą akademinėi bendruomenei. Nors projektui finansavimo neskirta, paraiška atspindėjo Tarnybos strategines veiklos kryptis – akademinės etikos stiprinimą, neetiško elgesio prevencinių priemonių plėtrą ir kompetencijų ugdymą DI akademinėje aplinkoje.

Taip pat gegužės mėn. Tarnyba pateikė ERASMUS-EDU-2025-PI-FORWARD-DIGITAL-AI „GENWISE“ (angl. *Gender-Inclusive Strategies for Ethical and Effective Use of Generative AI in HEIs*) projektą (7 tarptautiniai partneriai iš 6 Europos šalių). Jo tikslas – mažinti augančią lyčių nelygybę naudojant DI Europos aukštojo mokslo institucijose. Tarnybos vaidmuo – akademinės etikos laikymosi MSI užtikrinimas, pažeidimų nagrinėjimas, neetiško elgesio prevencija ir metodinių rekomendacijų teikimas.

Nepaisant projekto privalumų, jis nebuvo finansuojamas dėl šiam kvietimui skirtų biudžeto išteklių trūkumo.

Kartu su 14-os šalių konsorciumu Tarnyba gegužės mėn. parengė ERASMUS-EDU-2025-PI-FORWARD „AI-LEP“ (angl. *Artificial Intelligence in Learning, Education and Pedagogy*) projektą. Jo tikslas – sukurti vienodus DI naudojimo ES švietime standartus, tyrimų vertinimo protokolus, užtikrinant žmogaus teises, duomenų apsaugą ir vaikų saugumą, taip pat parengti atsakingo DI naudojimo ir akademinio sąžiningumo gaires. Nors ši projektinė iniciatyva nebuvo finansuota, ji sustiprino Tarnybos tarptautinio bendradarbiavimo patirtį ir ekspertinį matomumą.

VI. TARNYBOS VEIKLOS 2026 M. PRIORITETAI

Atsižvelgiant į pastarųjų metų Tarnybos veiklos rezultatus, 2026 m. numatoma toliau įgyvendinti šiuos veiklos prioritetus:

- 1) akademinės bendruomenės neetiško elgesio prevencija, įgyvendinant prevencines priemones, skirtas nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūlai Lietuvoje mažinti (I–IV ketv.);
- 2) Tarnybos kaip nacionalinės ekspertinės institucijos akademinės etikos ir procedūrų srityje stiprinimas, aktyviai dalyvaujant teisėkūroje ir formuojant bendras nacionalines praktikas (I–IV ketv.).

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**AKADEMINĖS ETIKOS
IR PROCEDŪRŲ
KONTROLIERIAUS TARNYBA**

Švitrigailos g. 7, 03110 Vilnius
Tel. +370 694 43 992, el. p. info@etikostarnyba.lt

<https://etikostarnyba.lt/>

PRENUMERUOKITE
mūsų naujienlaiškį

Ataskaitoje panaudotos nuotraukos yra iš
Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos archyvo

Maketavo LĮ „Kriventa“
V. Pietario g. 5-3, 03122 Vilnius
Tel. +370 682 47 899
kriventa@kriventa.lt
www.kriventa.lt

Kalbos redaktorė Angelė Pletkuvienė
Dizainerė Ilona Chmieliauskaitė